

VINERI 20 DECEMBRIE 2002 • ANUL LII NR. 51-52

FOAIA românească

SĂPTĂMÎNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Fie ca Nașterea Domnului
să vă aducă pace și armonie,
iar de Anul Nou
vă urăm tradiționalul: La mulți ani!

Distincții pentru reprezentanții minorităților din Bichiș

Vinerea trecută, la 13 decembrie s-a desfășurat Ziua Minorităților din județul Bichiș, ținută de data aceasta la Chitighaz. Festivitatea județeană se organizează în fiecare an de Comisia pentru Minoritățile Naționale și Etnice a Adunării Generale din județul Bichiș, respectiv de primăria locală și de autogovernările minoritare din acea localitate.

Recenta festivitate a Zilei Minorităților a fost deschisă de *Petru Selejan*, directorul Casei de Cultură, președintele Autogovernării Românești din Chitighaz, după care participanții au fost salutați de *Gheorghe Guiaș*, primarul comunei.

Ca în fiecare an, și de această dată au fost decernate mai multe distincții unor personalități marcante, pentru meritele deosebite dobândite pe tărîmul vieții culturale și obștești a naționalității respective. Plachetele de bronz au fost înmînate de *Varga Zoltán*, președintele Adunării Generale a județului Bichiș. În acest an, alături de reprezentanții germani, romi, slovaci, distincția a fost acordată și profesorului român în pensie *Ioan Ruja*, din Giula, în urma propunerii Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria.

Ioan Ruja (Domnul Mică, cum îl știe toată lu-

Distincție județeană
pentru profesorul Ioan Ruja

mea) și-a început activitatea didactică la Apateu, continuînd la Micherechi, iar apoi la Giula. Pe lîngă munca instructiv-educativă de la școală, domnul profesor a îngrijit ani de-a lungul valorile tradiționale ale românilor din Ungaria, predînd multor generații dansurile populare bihorene. Ioan Ruja încă din tinerețe a legat o prietenie strînsă cu diferitele ramuri artistice, dar în primul rînd cu dansul și cu pictura. Mulțumită eforturilor depuse de dînsul ani în șir, elevii școlilor românești din Bătania, Giula, Leucușhaz și Otlaca-Pustă învață pînă și astăzi pașii dansurilor populare românești.

Alături de distincția județeană, și-au manifestat aprecierea și *Ioan Haiduc*, consulul român de la

Seghedin și *Traian Cresta*, președintele Autogovernării pe Țară.

Serbarea a continuat cu programul cultural al elevilor de naționalitate romă, poloneză, germană, română, sîrbă și slovacă din județ. În cadrul recepției care a urmat, urarea festivă a fost rostită de *Tolnai Péter*, președintele Comisiei județene pentru Minoritățile Naționale și Etnice.

Rita Pătaș

În Parlament s-au înmînat premiile de Ziua Minorităților

În cadrul unei festivități din Parlamentul Ungariei, primul ministru *Medgyessy Péter* a acordat la 17 decembrie 2001 premiile „Pentru Minorități” unor personalități și comunități distinse din viața publică și culturală a naționalităților. În acest an au fost distinși *Husznai Gáborné Hambuch Ida*, conducătoarea secției germane a Liceului Löwei Klára din Pécs, *Joka Daróczi János*, conducătorul Redacției Emisiunilor Romilor din cadrul Televiziunii Maghiare, *Mezei István*, întemeietorul Selecției Maghiare de Fotbal a Romilor, precum Formația de dansuri populare bulgărești *Martenica*. Alte trei distincții au fost acordate unor instituții și persoane reprezentative pentru maghiarii din afara țării.

În cadrul festivității solemne, premierul *Medgyessy* a vorbit și despre

problemele cotidiene ale vieții publice. A accentuat că legislația țării trebuie modificată în așa fel, ca autogovernările minorităților să fie compuse în exclusivitate doar din persoane aparținătoare comunității minorităților. La înmînarea distincțiilor a fost de față și *Mádl Ferenc*, președintele Ungariei, precum *Călin Fabian*, ambasadorul României la Budapesta.

Premiul „Pentru Minorități” se acordă din anul 1995. Din rîndul românilor din Ungaria au fost distinși în 1996 *Comuna Micherechi*, iar în 1997 *Ansamblul folcloric din Aletea*. Pentru acordarea distincțiilor se solicită în prealabil propuneri și din partea reprezentanților minorităților. În 2002, AȚRU nu a recomandat nici o organizație sau persoană particulară românească pentru obținerea înaltei aprecieri. -ștf-

A apărut...

Agenda evenimentelor culturale și politice din anul 2002, viața tineretului școlar și universitar, zile de muncă în rîndurile românilor din Ungaria, premiere editoriale, evenimente cultural-artistice, activitatea de cercetare, aniversări în 2003, scrieri distractive, sport și divertisment, iată ce oferă Calendarul Românesc 2003, care apare în aceste zile.

Conceput în spirit tineresc, avînd în centrul ideologic tineretul, ca viitor al românilor din Ungaria, Calendarul Românesc 2003 oferă și prin actuala sa ediție lectură variată, informații utile, distracție plăcută atît pentru zilele de odihnă din preajma sărbătorilor de iarnă, cît și pentru zilele mai trudnice din anul care vine.

Calendarul Românesc poate fi procurat la Redacția Foi Românești, la sediul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, 5700 Gyula, str. Gh. Doja nr. 8, precum și de la activiștii Uniunii și la parohii.

Ultima ședință de lucru din 2002

Vineri, la 20 decembrie se va întruni în ședință Prezidiul Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria. Printre subiectele de actualitate, la această întrînire se va decide despre acordarea distincției „Pentru Românii din Ungaria”. Tot cu această ocazie se va hotărî și despre ziua ședinței festive a AȚRU, cînd se va înmîna distincția amintită.

„Pro Musica” la Catedrală

În duminica dinaintea Crăciunului, în ziua de 22 decembrie, corul „Pro Musica” din Giula va susține un concert de colinde în cadrul Sfintei Liturghii din catedrala Sf. Ni-

colae din Giula. În aceeași zi, după-masă, coriștii giulani vor oferi concertul de sărbătoare și credincioșilor din biserica ortodoxă română din Catedrala Unguresc.

„În toate iernile de suferință gîndește-te că
va fi, că nu poate să nu fie o primăvară.”

N. Iorga

Cu pași mărunți spre un rezultat mare

De vorbă cu Maria Gurzău Czeglédi, directoarea Liceului Bălcescu, la sfârșit de an

– Ne apropiem de sfârșitul anului. Luna septembrie 2002 a adus multe noutăți în viața Școlii generale și Liceului românesc din Giula. Este nouă persoana directorului și s-au introdus multe elemente noi și în munca instructiv-educativă. Care este acum situația? Cum se desfășoară viața școlară?

– Apropiindu-ne de sfârșitul primului semestru, pun la cântar și ca director ceea ce am realizat și ce mai avem de realizat în viitor. Bineînțeles, avem încă multe de făcut. Oricum aș porni de la faptul că am încercat de la bun început, înainte de toate să înfrumusețăm puțin mediul în care trăim. Am contat și pe ajutorul părinților, care într-un mod foarte activ ne-au ajutat. Am făcut ordine în jurul școlii, în grădina. În mod deosebit îi mulțumim pentru ajutor părintelui Gheorghe Isai, care cândva ne-a fost elev. Am lansat diferite concursuri și am câștigat câțiva bani din care am cumpărat diferite lucruri, mai ales pentru elevi, pentru ca viața lor de la cămin să fie cât mai confortabilă. Am cumpărat lenjerie nouă și diferite obiecte noi în sufragerie. Totodată ne-am propus să mai cumpărăm elevilor căminiști jocuri distractive, să introducem cablu ca să prindă mai multe programe la televizor. Fiindcă principiul nostru este să nu tot cerem, să tot pretindem, ci să le și oferim elevilor cât mai mult atît spiritual, profesional, cît și din punct de vedere educativ și în privința mediului în care trăiesc. Privind școala generală, am luat legătura cu școala de artă din oraș, încît elevii noștri mai mici au putut deveni membri ai unui nou ansamblu de dansuri populare, în cadrul căruia învață un nou repertoriu de dansuri populare românești. Ei sînt pe de-o parte elevii școlii de artă, și totodată elevii școlii românești. Edificînd pe valorile autentice din trecut, folosindu-ne de cunoștințele transmise de domnul Ioan Ruja, profesor în pensie, acum contribuie la îmbogățirea repertoriului coregrafic cunoscut Gyalog László, precum și profesorul Gheor-

ghe Netea din Micherechi. Pentru cei mai tineri elevi am realizat legături și cu școala de muzică, încît copilașii au posibilitatea să învețe, să continue studii de muzică aici în școală, studiînd inclusiv cunoștințe legate de muzica românească.

Continuînd cu liceul, ne-am concentrat atenția într-o mare măsură pe învățămîntul minoritar. Acum, pe baza noilor programe, am introdus o nouă disciplină, Cultură și civilizație românească. Am hotărît de la bun început, ca fiecare disciplină să fie predată de profesori de specialitate, nu este suficient ca ei să fie doar profesori de română. De exemplu, atunci cînd se predă geografia României, profesorul să fie de specialitate română și geografie. Sau dacă se predă istoria poporului român, atunci profesorul de română să fie și specialist în domeniul istoriei. Etnologia urmează să fie predată de un profesor care cunoaște cît mai bine acest domeniu, iar artele să fie predate într-un mod integrat de profesoara preocupată de literatură și de artă. În grupele unde româna se predă ca limbă străină, acolo cadrele didactice să se specializeze într-un mod cît mai adecvat pentru însușirea metodelor noi de predare a limbii în acest fel. O activitate legată de elevii mai mari este și reorgani-

zarea emisiunilor de radioșcolar. S-a înființat o redacție de elevi, care zilnic are sarcina să lanseze un program la radio. Asta înseamnă că în cadrul unei emisiuni să nu fie numai muzică, ci program redactat, întocmit din diferite reportaje, note din viața elevilor, ca ei să-și îmbogățească cunoștințele, dar în același timp să fie întotdeauna puși la punct, la zi atît în privința problemelor actuale ale naționalității, cît și într-un context mai larg. Această strădanie se referă și la faptul ca ei să se distreze și să se simtă bine, să devină cît mai creativi.

– Dintre activitățile extrașcolare mai trebuie amintit și grupul de teatru al liceului...

– Trupa noastră de teatru activează din anul trecut, din bunăvoința Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria. Nu demult, elevii au fost și un turneu la Seghedin, Bătania și prin comunele Chitighaz și Micherechi. Dar artiștii noștri amatori s-au prezentat de mai multe ori și pe scena Centrului Cultural Român de aici, de la noi. Deocamdată interpretează piese într-un act de I. L. Caragiale, dar în curînd vor pregăti și un recital din poeziile lui Ady și Goga. Prin acest cerc dramatic, fiecare dintre ei își îmbogățește cunoștințele de literatură română, de teatru românesc, dar totodată și vocabularul de limbă română.

La fel ca în școala generală, și în liceu am reorganizat ansamblul folcloric cu profesorul Gheorghe Netea și cu Gyalog László. În luna ianuarie ne propunem să organizăm și un bal. Acum a intrat în vigoare fundația școlii, pe care am înființat-o recent, și din banii pe care-i vom cîștiga la acest bal, vom încerca să răsplătim munca elevilor care depun activitate suplimentară și, bineînțeles, și a profesorilor care sînt mai activi în diferite domenii.

– Cred că toate aceste mici succese creează o atmosferă mai bună în această instituție. Au trecut peste trei luni de la instalarea în această funcție a noii directoare. Probabil că toată lumea vine cu idei și cu sfaturi, precum și cu așteptări din partea noii conduceri. Acum, putem întreba dacă aveți vreo „politică” specială de conducere?

– Adevărul este că părinții ne ajută foarte mult și sînt foarte creativi. Ei au multe idei, dar totodată au și așteptări, pretenții deosebite de mari. Dar asta nu e nici o problemă, pentru că și noi avem mari așteptări de la noi înșine. Politica noastră este politica pașilor mărunți. Zi de zi trebuie să ne înnoim și să ne reinnoim, însă nu se pot realiza toate dintr-o dată, ca într-un basm. În orice caz, noi ne străduim din răsuputeri ca elevii noștri să se simtă ca acasă atît aici în liceu și în școala noastră generală, cît și în căminul românesc. Vrem să le oferim cît mai mult și spiritual, și sufletește. Însă pentru orice înnoire, pentru orice reformă trebuie și timp.

– În afară de aceste succese, probabil ați avut și unele acțiuni care n-au reușit, care, poate, v-au dezamăgit...

– Chiar în trecutul apropiat am primit mari reproșuri din partea unor părinți și chiar și printr-un articol scris de Ioan Cozma, publicat în Foaia românească, referitor la viața sportivă din instituția noastră. Nu susțin că nu se poate depune o muncă și mai intensă și în acest domeniu, dar problema s-a pus în condițiile în care elevii noștri cei mai tineri au jucat fotbal la un concurs, măsurîndu-și forțele cu echipe antrenate insistent de către oameni de

specialitate. În programul nostru școlar, ca școală românească, în primul rînd, fotbalul nu poate primi o importanță atît de evidențiată, căci nu acesta este rostul primordial al instituției noastre școlare. Bineînțeles, dacă fotbalul este o cerință solicitată intens de elevi și părinți, vom încerca să asigurăm un antrenor pentru acești copii. Vreau să accentuez că sîntem receptivi orice idee nouă. Tot în acest articol se apreciază că ar trebui să ne dăm seama că avem foarte multe lucruri de făcut. De acord. Dar pot susține cu sufletul împăcat că sîntem conștienți cu toții că trebuie depuse eforturi insistente, trebuind să fie puse la punct foarte multe lucruri. Întregul corp didactic, profesorii și angajații școlii noastre, cu toții trebuie să ne reinnoim permanent, păstrînd totodată toate valorile moștenite din trecut, care nu pot fi dezmințite. Așteptările, pretențiile ridicate acum, la începutul celui de-al treilea mileniu, sînt deosebite de mari. Procesul acesta de dezvoltare a contextului socio-cultural, informatica, limbile străine ș.a.m.d., ne pun în fața unor mari solicitări. Iar școala noastră trebuie să depună eforturi susținute în diferite domenii, tocmai pentru a corespunde cerințelor vremii.

– Vă ascult cu mare plăcere, pentru că îmi dau seama că în școală se desfășoară o activitate vie, multilaterală și permanentă. Dar să nu uităm că ne apropiem de sfârșitul anului, se apropie sărbătorile de iarnă și Anul Nou. În încheiere, ce-și dorește directoarea școlii românești din Giula pentru anul 2003?

– Pentru anul următor îmi doresc cadre didactice tot atît de însuflețite, cum sînt cadrele noastre. Îmi doresc elevi cît mai buni și cît mai bine pregătiți. Îmi doresc și sprijin financiar din cele mai variate domenii. Doresc sănătate tuturor, multe bucurii, multe succese și o colaborare cît mai bună cu părinții, cu instituțiile românești, să ne ajutăm cu toții reciproc. Doresc tuturor cititorilor sărbători ferice, un an nou bogat în valori umane, în tot ce fericește și înfrumusețează viața omului. Eva Iova

Comunicat de presă

Ședință la Pocei

La 14 decembrie a.c. în comuna Pocei, Uniunea Autogovernărilor Minoritare Române din județul Hajdú-Bihar, Uniunea Autogovernărilor Minoritare Române din județul Bichiș și autogovernările minoritare românești din Apátfalva, Macáu, Cenadul Unguresc și Nădlac au semnat o convenție de colaborare cu scopul de a uni forțele într-o alianță electorală.

Semnatarii convenției s-au înțeles asupra unor principii pentru reușita constituirii autogovernării pe țară.

Adunarea Generală a autogovernării pe țară urmează să fie compusă din 53 de membri. Lista celor 53 de membri va fi alcătuită pe baza principiului teritorialității, astfel în afară de autogovernările semnate ale convenției, au primit loc și reprezentanții din Budapesta, anume Asociația Românilor din Budapesta și Societatea Culturală a Românilor din Budapesta. De asemenea, sînt așteptați în rîndul semnatarilor și astfel li s-au asigurat locuri în adunarea generală, reprezentanților din Giulia și Seghedin. Părțile semnate s-au înțeles ca la ședința din 2 februarie 2003 să nu facă alte propuneri de candidați, ci să susțină lista alianței.

Părțile semnate l-au ales pe Tiberiu Juhász ca lider de opinie al Alianței.

Alianța Electorală
Pocei, 14 decembrie 2002.

Festivitate cu și pentru naționalități la Ciaba

Gheorghe Gros și distinsul Gheorghe Gurzău

Alături de Ziua Minorităților din județul Bichiș, și reședința Bichișciaba a organizat o astfel de festivitate pentru naționalitățile din oraș. La 17 decembrie, sala festivă a primăriei din Ciaba s-a umplut cu reprezentanții minorităților. În cuvîntarea de deschidere, primarul Pap János a accentuat importanța colaborării tuturor localnicilor, indiferent de naționalitatea lor: „De fapt, noi, locuitorii orașului, nu sîntem polonezi, romi, români sau slovaci, ci în primul rînd sîntem cebani.” După salutul primarului, Ziua Naționalităților a continuat cu programul cultural al celor patru naționalități.

Pînă cînd celelalte naționalități s-au delectat de poeziile și cîntecele talentaților copii, românii din Ciaba au invitat un cor profesionist. Corul „Pro Musica” din Giulia, cu conducerea maestrului Gheorghe Flueraș, a interpretat colinde și cîntece cu urări de Anul nou. Prezentarea bogată a coriștilor i-a făcut într-adevăr mindri pe români. După programul

coral, Gheorghe Gros, președintele Autogovernării Românești din Bichișciaba, a decernat distincția „Pentru Românii din Bichișciaba” lui Gheorghe Gurzău, membru al Uniunii Românilor din Ciaba, și fost membru al autogovernării minoritare. Meritele distinsului s-au dovedit mai ales prin organizarea tradiționalului „Concurs de povestire”, care în fiecare an atrage peste o sută de elevi români din Ungaria la casa de povești din Bichișciaba. Activitatea lui Gheorghe Gurzău s-a desfășurat și pe plan politic, deoarece opt ani de zile dînsul a reprezentat în mod activ românii de aici. Gheorghe Gurzău a fost distins la propunerea celor două organizații românești din reședința județului Bichiș.

La sfîrșitul programului cultural, reprezentanții celor patru naționalități, împreună cu primarul orașului, au aprins luminările cununii, ca un simbol al conviețuirii pașnice. Serbarea a continuat cu o recepție la restaurantul Party.

– rip –

De ce au venit acasă mai devreme micherechenii?

Orice ziarist, mai ales cînd este solicitat, trebuie să asculte și cealaltă parte, să acorde și altora posibilitatea să-și prezinte poziția, părerea. Așa s-a întîmplat și de această dată, cînd după ședința de la Pocei a reprezentanților autogovernărilor românești din județele Bichiș, Bihor și Csongrád, membrii autogovernării românești din Micherechi ne-au solicitat să le acordăm spațiu pentru a-și exprima punctul de vedere despre alegerea noii conduceri a ATRU. Partenerii de discuție mi-au fost primarul Teodor Martin și viceprimarul Gheorghe Netea, cei doi lideri ai comunei Micherechi a cărei conducere s-a declarat, după alegerile din 20 octombrie, la fel ca în anii anteriori, autogovernare românească pe localitate.

– De fapt, Micherechiul de ce a decis să nu adere la Uniunea Autogovernărilor Românești din județul Bichiș?

– N-am acceptat să aderăm la Uniunea județeană, deoarece am considerat că este vorba despre o inițiativă centrală, care reprezintă politica conducerii actuale a ATRU, deci s-a făcut de sus în jos și nu este o inițiativă care a venit de jos în sus – mi-a explicat primarul Teodor Martin. – Ni se pare că acestea sînt niște trucuri, care ajută în esență campania conducerii actuale a ATRU.

– Cu toate acestea, și reprezentanții autogovernării românești din Micherechi au fost invitați la ședința din sim-băta trecută de la Pocei...

– Așa este. De fapt, noi nu am dat un răspuns atît de categoric ca giulanii, că nu vom adera, ci am declarat că nu sîntem de acord cu această formulă, pentru că nu vedem clar rostul organizației județene. Deci, am fost invitați și noi la Pocei, ne-am și dus, am participat la ședință, dar am venit acasă mai devreme, deoarece n-am fost de acord cu ceea ce s-a întîmplat acolo. Noi am pornit de acasă cu concepțiile noastre, urmînd să tîlmăcim pretențiile locale, cu care ne-au însărcinat colegii noștri din autogovernarea românească din satul nostru, dar am bătut la uși închise. A trebuit să ne dăm seama că nu ne vom putea înțelege, deoarece Alianța Electorală, care s-a făcut acum, nici nu vrea să audă de vreo modificare. De la bun început s-a decis că și în viitor Adunarea Genera-

lă a ATRU va consta din 53 de membri. Alianța Electorală ține și pe mai departe la principiul teritorial, ceea ce înseamnă următoarele: fiecare autogovernare românească din cele trei județe ar primi în mod automat cite un loc. Celelalte locuri s-au repartizat pe județe. Bichișul va mai primi în plus 9 locuri, Bihorul 6, iar Csongrádul 2 locuri. Budapesta ar primi în Adunarea Generală în total 5 locuri, iar electorii români, care au fost aleși după alegerile din 20 octombrie, vor putea ocupa 2 locuri. S-a mai spus acolo că Micherechiul și Chitighazul sînt localități mai avantajate, deoarece, precum în anii trecuți, ele vor primi în total trei locuri în Adunarea Generală. Pentru noi principiul acesta nu este acceptabil, pentru că noi am solicitat 6 locuri, la care răspunsul a fost negativ.

– De ce credeți că Micherechiul ar trebui să primească mai multe locuri în viitor?

– Și în cei opt ani, de cînd există acest sistem de autogovernări minoritare, s-a dovedit că Micherechiul ocupă un loc special printre localitățile cu populație românească – continuă primarul Martin. – Deoarece în sat la noi există grădiniță și școală românească, trei confesiuni care și în viața religioasă folosesc limba română, asociații românești, echipe de dansuri populare românești și am mai putea înșira, deci, noi sîntem convinși că sîntem îndreptățiți să fim mai bine reprezentați în cel mai înalt for al românilor din Ungaria. Ne mai vorbind despre faptul că aproape toate delegațiile sosite din România pe noi ne vizitează, pentru că aici aproape toată lumea vorbește românește. Bineînțeles, acest lucru ne bucură și e o mare cinste pentru noi, dar credem că tocmai din aceste considerente sîntem în situația cînd, pe tot dreptul, putem avea și pretenții mai mari decît alții.

– Și nicicum nu s-a putut ajunge la un consens cu Alianța Electorală?

– Din păcate, nu – preia cuvîntul viceprimarul Gheorghe Netea. – S-a decis despre noi fără noi, peste capul nostru. Cu asta nu putem fi de acord, pentru că după părerea noastră, o organizație, așa cum este Uniunea județeană nu poate decide despre soarta noastră, deoarece nu am

aderat la această structură. Am trăit niște momente destul de stranii la această întîlnire de la Pocei. Primarul Chitighazului, vicepreședintele ATRU, Gheorghe Guiaș ne-a reproșat că „Micherechiul întotdeauna a fost contra românilor”. Refuzăm categoric această insinuare a primarului Guiaș, pentru că nu are nici un temei. În alt context, la o recentă întîlnire de la Seghedin, președintele Traian Cresta ne-a întrebant că „voi cu cine sînteți?” Drept să spun, nu m-am așteptat de la un președinte de ATRU la o astfel de întrebare. Parcă ne-a sugerat că cine nu-i cu noi, este contra noastră. Nu cred că așa ar trebui să concepem acest lucru. Micherechiul, avînd o conducere nouă, se străduiește să acorde un caracter și mai intens românesc tuturor activităților și să aibă legături bune cu toate instituțiile românești din Ungaria.

– Care este părerea dumneavoastră, pe ce principii ar trebui aleși membrii noii Adunări Generale a ATRU?

– Principiul teritorial înseamnă conservarea actualei conduceri a ATRU – subliniază categoric primarul Teodor Martin. – Știm că pentru reprezentanțele din localitățile unde acum s-au ținut pentru prima dată alegeri românești, acest sistem este bun și avantajos, dar întrebarea noastră este că cea făcută pînă acum Nădlacul sau Apátfalva sau Ciorvaș sau Peterd pentru a avea de pe acum putere de decizie în reprezentanța pe țară a românilor? După părerea noastră, aceste autogovernări noi ar trebui să aibă mai întîi doar drept consultativ. Prima dată trebuie „să pui ceva pe masă” și numai după aceasta poți avea pretenții. Să nu se înțeleagă greșit: noi nu sîntem contra nimănui, dar sîntem convinși că Micherechiul merită mai mult.

– Dar cele trei locuri propuse de Alianța Electorală totuși le-ați acceptat?

– Le-am luat la cunoștință, dar nu sîntem de acord cu această repartizare – preia cuvîntul Gheorghe Netea. – Bineînțeles, n-am vrea să ne găsim fără nici un loc. Noi ne-am expus concepția, ne-am prezentat așteptările, crezînd că pe această bază vom avea parteneri de discuție. Nu așa s-a întîmplat, și prin urmare am decis să venim acasă mai devreme de la ședința din Pocei.

E. Iova

Și încă ei sînt dă cătă pădure!

Această exclamație populară exprimă cel mai mult sentimentul care ne-a cuprins, citind articolul cu titlul „ARB și UDMR solicită ajutorul lui Kaltenbach”, din numărul de acum două săptămîni al Foii românești. Ca jurnaliști sîntem nevoiți să dăm față destul de frecvent cu neromânii din Capitală, care au dat peste cap sistemul nostru de reprezentare încă de acum patru ani. Apariția acestora, în 1998, a stîrnit un adevărat șoc în românii de bună credință, iar comportamentul lor cînic a fost mai mult decît revoltător. Atunci, considerăm că nimeni nu poate să pună la îndoială, presa română din Ungaria a contribuit în bună parte la cunoașterea fenomenului „etnobusiness”, care de pe acea vreme s-a înscris în paginile sumbre ale istoriei comunității noastre. Declarațiile șocante ale lui Papp Zoltán, președinte UDMR, cu ajutorul organelor naționale de presă au ajuns prin toată Ungaria și România. Intervipurile și reportajele de atunci au documentat niște adevăruri pe care nimeni nu le mai pune la îndoială, dar, din păcate, consecințele abuzurilor electorale, la fel, nu au fost și nu sînt combătute de nimeni. Din fericire, cu toate că și la nivelul actualilor noștri oficiali au existat voci care au susținut ideea necesității unei colaborări cu aventurierii politici minoritare, în 1998 nu a trebuit să trăim rușinea de a ne pune la tocmeală cu cei care ne desconsideră, bătîndu-și joc de dreptul de folosire a limbii române și de toate valorile seculare ale etniei noastre. În anul acesta, la proporții și mai ridicate, rețrăim momentele de acum patru ani. Cu toate atenționările autorităților maghiare, acum a crescut pofta de constituire a autoguvernărilor – românești doar prin denumire. Mai mult decît atît, neromânii mai primesc sprijin și din interiorul comunității, fiind lansați de Asociația Română din Budapesta, printre reprezentanții căreia trebuie să cauți cu lupa românii autentici, care pînă la urmă și-au dat seama că au fost înșelați. Ca să fie și mai autentică această afirmație, se pot urmări toa-

te reportajele difuzate de posturile de televiziune publice și comerciale din Ungaria. Toate s-au dovedit pîrîitoare, din perspectiva grupului de deputați reprezentanți de Józsa Ferenc.

Constatăm cu spaimă că singura asociație din Capitală care a lansat la alegeri în exclusivitate români, Societatea Culturală a Românilor din Budapesta, a devenit inamicul nr. 1. Împotriva acestei societăți culturale românești trebuie să se facă o alianță a ARB și UDMR, reprezentanții căreia, în majoritate zdrobitoare, nu au nimic comun cu românii din țara noastră, tocmai pentru care, inițial, s-a introdus Legea Minorităților. Și toate astea se întîmplă cu consimțămîntul oficialilor noștri. Deputații ARB și UDMR au primit un convocator semnat de președintele ATRU. E drept, Traian Cresta nu a participat la ședință, dar printr-o scrisoare a luat atitudine. În acest mesaj, nici vorbă să se delimiteze de elementele străine trupului etniei noastre. Ba mai mult, într-un interviu acordat revistei Cronica (ediția din luna noiembrie) ne atenționează, pe cei de la Televiziune, că ar fi bine să așezăm „la masa tratativelor pe cei doi lideri, care să aibă ocazia, în fața camerei de luat vederi, să-și susțină public punctele de vedere, unul în fața celui alt, deschis și cinstit.” Adică să împacăm focul cu apa, pentru că nu altceva ne solicită Domnul Președinte. Este mult prea pretențios să vorbim despre cînte, cînd ARB lansează, fără nici o ezitare, candidați străini nouă sau cînd ne face de rîs în fața unei țări întregi cu declarații confuze și cu candidați precum „Erox”, care, umblînd o dată în „Secuime”, se consideră îndreptățit să reprezinte românii. Și totul se face în numele democrației. Hai să fim cinști! Cum să punem la picior de egalitate această „haită de dulăi” cu directoarea Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria și cu o serie de intelectuali, care nu acum se remarcă pentru prima dată pe micul ecran. Dacă a ajuns vorba la cînte, oare ne putem desconsidera telespectatorii camuflîndu-le

adevărul?! De altfel, probabil că se va realiza și discuția mult dorită, dar ne îndoiim de caracterul ei deschis și cinstit. În același interviu, Domnul Președinte ne învinovățește că în provincie „căutăm cu lupa neromânii”. Ne întrebăm, oare care este sarcina noastră? Să colorăm cenușul în roz? Să prezentăm realitățile așa cum sînt, sau așa cum le convine conducătorilor? Considerăm că majoritatea jurnaliștilor din presa românească din țară a ajuns la maturitatea profesională ca să facă discernămint, pe baza unei scări de valori acceptată de comunitate, dar – se pare – nu și de oficiali, care sînt fenomenele dăunătoare etniei noastre. Abuzurile electorale intră în această categorie, iar cei care au abuzat de lege se află tocmai în rîndurile celor două organizații, ARB și UDMR, care vor să se plîngă la Kaltenbach Jenő, ombudsmanul drepturilor minoritare, pentru că nu le oferim publicitate egală. Reclamă negativă își fac ei singuri atunci cînd nu sînt în stare să scoată o vorbă românească, atunci cînd habar n-au cine sînt românii autohtoni, atunci cînd nici nu vor să știe de spiritualitatea românilor băștinași din Ungaria. Revenind la „lupă”, cred că nu avem nevoie de ea ca să descoperim abuzurile tot mai frecvente, și nu înțelegem ce vrea să spună președintele ATRU. Sau solicită să trecem cu vederea anomalii prin care este umilită întreaga noastră comunitate?

Văzînd și experimentînd multe, în ultimii patru ani, nu credem că este vreun conducător ATRU care a dat față pe viu cu mai multe anomalii, obrăznicii și impertinențe din partea acestor persoane controversate. Jurnaliștii au stat întotdeauna de partea valorilor românești autentice și nicidecum de partea unor organizații. Ne pare foarte rău că cei care beneficiază cel mai mult de atitudinea noastră critică față de abuzurile electorale, tocmai aceștia dau apă la moara unor aventurieri. După astfel de luări de poziții nu ne mai mirăm că încă tot ei sînt „dă cătă pădure”.

Redacția „Ecranul nostru”

Adrian Păunescu

Colindul celui fără țară

*Unde-ai fi și unde te-ai tot duce
Cît ai fi de rău sau cît de bun,
Că mai crezi sau nu mai crezi în cruce
Cel mai greu ți este de Crăciun.*

*Cînd se strîng străinii pe la case
Și aprind lumini în pomii lor,
Ți se face mare frig în oase
Și de țară ți se face dor.*

*Cumpără-ți un cîntec de pe piață
Și-o să-ți cadă ne-ndoiș cu tronc,
Și-ai să-l ții cu tine-ntreaga viață
Imigrant and very tragic song.*

*Bate vîntul, bate dinspre țară,
Suflă-n răni cu sare și pelin,
Bate vîntul și te-nchide-afară,
Rudele în vizită nu vin.*

*Uite, Anul Nou cu dor de casă
Cum e ea, mai bună sau mai rea,
Amintirea-n pace nu te lasă
Pîn-la comă în zadar vei bea.*

*Poți să ții și două, trei neveste
Știi prea bine, toți sîntem la fel,
Însă țara numai una este
Emigrant atît de singurel.*

*Mori aici și nimeni nu te-aude
Dar visează tot ce-ți e pe plac,
Că te bărbierești și pleci la rude
Și găsești pe masă cozonac.*

*Bate vîntul plin de dor de țară
Ți se face dintr-o dată rău,
Bate vîntul și te-nchide-afară,
Nu știi ce să faci cu trupul tău.*

*Nu e mare lucru, știi prea bine
Alți mese mai bogate pot,
Dar un simțămînt e viu în tine
Că acasă e mai mult ca tot.*

*Din puținul lor, ai tăi vor face
Tot ce pot să fie fericiți,
Să petreacă-n liniște și pace
Să mai ridă și să bea un sprîț.*

*Unde-ai fi și orice-ai fi, bătrîne,
Parcă dorul șalele ți-a frînt,
Și atît din tot ți mai rămîne
Să te-asezi cu fața la pămînt*

*Și să plîngi cînd toți în sărbătoare
Hobotesc de parcă te-ar sfida,
Și să plîngi durerea ta cea mare
Și să plîngi de dor de țara ta.*

Prin purtarea de grijă a Domnului, Episcop al Giulei, preoților, monahilor și monahiilor, dreptmăritorilor creștini și creștine, har, milă și pace de la Fiul lui Dumnezeu Hristos Iisus, iar de la noi părintească dragoste.

Hristos vine pe pământ!

Acesta este strigătul de uimire al îngerilor în noaptea sfântă a nașterii Fiului Omului din Maria Pururea Fecioara. Neînțelegând prea mult, dar minunați și bucurându-se, păstorii și ei s-au adăugat îngerilor, cucerți. Îndrăznind, cu inimă curată, au venit și regii magi să se închine, contemplând taina lui Dumnezeu, ascunsă până în acea clipă sfântă a nopții Betleemului, din vremurile cele ce noi nu le putem nici măcar gândi.

Acesta este strigătul pe care îngerii uimiți, păstorii cucerți și magii așteptători ai minunii vor să ni-l împărtășească și nouă, vai, prea puțin pregătiți pentru întâlnirea cu Dumnezeu, prea îndepărtați de febra sfântă a dorului după Mântuitorul lumii din păcat, prea indiferenți față de dragostea totală a lui Dumnezeu pentru noi, prea bine anesteziați pentru a mai putea pricepe că Fiul lui Dumnezeu – Adevărul și Domnul – S-a făcut om pentru ca noi, până și noi cei de azi, să putem fi, prin har, fii ai Celui Preaînalt.

Cinstitorilor și iubitorilor de Hristos,

Nu este cazul să ne amăgim în aceste clipe de bucurie mai presus de grai omenesc și îngeresc, acum când prăznuim ziua de naștere după rânduiala lumii a Fiului lui Dumnezeu. Prin urmare, să nu ne lăsăm cuprinși și stăpâniți de ceea ce civilizația fără Hristos încearcă să ne propună: „spiritul Crăciunului”, „sărbătoarea familiei”, „luna cadourilor”, „bucuria copiilor” și alte sloganuri prea bine cunoscute ale limbajului „de lemn” al societății de consum.

Crăciunul nu este aceasta. Această stare de adormire tâmpă a simțurilor duhovnicești, îmbuibare a minții și a trupului, calpă strălucire, miraj, vrajă, cu nimic deosebit de Halloween, de ziua Sfântului Valentin, de alte fleacuri pe care setea de a câștiga și pofta de a consuma le-au așezat ca repere în drumul bietului om contemporan către derizoriul paradis terestru, pe cât de ridicol, pe atât de lipsit de putere de adevăr.

Pentru noi, creștini botezați în Numele Dumnezeului Adevărat, Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, Crăciunul înseamnă cu totul altceva. Este sărbătoarea venirii în lume a Fiului lui Dumnezeu. Este aniversarea întâlnirii cu totul speciale a lui Dumnezeu cu Omul, petrecută în Însăși Persoana Fiului lui Dumnezeu, Care acceptă să Se facă Om, pentru ca Omul să poată rupe prăpastia ce-l separa de Dumnezeu.

✙ SOFRONIE
EPISCOPUL GIULEI

SCRISOARE PASTORALĂ NAȘTEREA DOMNULUI 2002

GIULA, EPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DIN UNGARIA

Pentru noi, oricât am fi de prăbușiți din strălucirea martirică a primilor creștini, oricât am fi de depărtați de tensiunea sfântă a așteptării întoarcerii lui Mesia, aceste zile binecuvântate înseamnă mai ales sărbătoarea și biruința Adevărului asupra minciunii. Adevărul personal, Adevărul întrupat, Adevărul absolut, Fiul lui Dumnezeu, Domnul nostru Iisus Hristos, Cel ce a venit, Cel ce vine să împlinească voia Tatălui, așa cum învățăm din Epistola către Evrei: „Iată vin ca să fac voia Ta, Dumnezeule”¹.

Însetaților de Adevăr,

Știm din Cuvântul Domnului că El este Adevărul și Calea și Viața și că nimeni nu poate ajunge la Tatăl decât prin El². Știm că Adevărul va mântui lumea din stricăciune, din păcat, din moarte. Știm că Pruncul Sfânt pe Care-L colindăm în aceste zile, Marea Așteptare și Cununa Maicii Sale Preciste, este Adevărul Însuși. Nu un simplu om, nu doar un copil frumos și sfânt, nu un înger în trup, nu o simplă bucurie. Ci chiar Creatorul Universului, Centrul lumii, Începutul a toate și Sfârșitul, „Cel ce S-a coborât din cer, Fiul Omului, Care este în cer”³, așa cum Singur mărturisește despre Sine.

Și poate că acum, când organele noastre sufletești receptoare ale harului s-au atrofiat atât de mult din pricina slăbiciunilor noastre, a presiunii lumii păcatului asupra noastră, a propriei noastre neputințe de a mai sesiza minunea lui Dumnezeu în noi, nu ar strica să înțelegem că nimic din viața noastră nu este adevărat decât dacă este în legătură cu Adevărul Hristos. În rest, totul este minciună și goană după vânt...

Atunci când a fost judecat, El, Judecătorul, de către unul dintre noi, Pilat (deși tot așa de bine am putea spune Marele Inchizitor, în care de nu am fost prea răniți de morbul fariseismului, ne-am recunoaște lesne), a mărturisit despre Sine: „Eu spre aceasta M-am născut și pentru aceasta am venit în lume, ca să dau mărturie pentru adevăr; oricine este din adevăr ascultă glasul Meu”⁴.

Cuvinte înfricoșate, dar prea adevărate. Înaintea morții Sale, Fiul Omului ne destăinuie scopul nașterii Sale. Înainte de moartea Împăratului Vieții aflăm pentru ce S-a născut. Iată de ce, nu putem despărți bucuria nașterii Sale de slava răscumpărării noastre prin moartea Lui și de preamărirea noastră prin Sfânta Învierea Lui. Iată pentru ce

nu vom putea în nici un fel să despărțim Nașterea de Învierea Sa. Pentru aceasta, în Pruncul înfășat noi îl vedem deja pe Domnul îngropat, iar Peștera, pentru noi, este de pe-acum Mormântul gol al Stăpânului.

Smeriți închinători ai Nașterii Domnului,

Suntem pe cale să înțelegem, pe cât ne este cu putință, venirea Adevărului în lume. Nu a adevărilor noastre, mici și relative, tot așa de puțin consistente ca și zilele ce le petrecem pe pământ, ci a Adevărului veșnic, a Biruitorului minciunii, a Celui ce întotdeauna a vorbit adevărat oamenilor, a Celui ce și acum adevărat lucrează în Duhul Sfânt, dându-ne putere să suportăm toate încercările, să primim toate loviturile, să suferim toate ocările și blestemele, să trecem biruitori prin arene și prin toate soiurile de lupte cu gladiatorii și fiarele timpului nostru, de multe ori mai de temut decât ororile cărora trebuiau să le facă față primii credincioși ai Domnului.

Dar suntem mereu îmbărbătați de Cel pe Care Îl sărbătorim acum născându-Se din Fecioara, Hristos Adevărul. Cel ce ne-a lăsat repere clare, așezate mereu pe temelia netrecătoarelor cuvinte: „adevărat, adevărat zic vouă”, și sunt acestea stații în drumul nostru către întâlnirea mai adevărată și mai deplină cu El, cu Dumnezeu. Trecând prin Sfântul Botez, prin nașterea din nou din apă și din Duh⁵, prin lăsarea poverilor noastre înaintea Păstorului cel Bun⁶, prin cuminecarea cu Trupul și Sângele Lui⁷.

Nu vom putea greși dacă ne vom apropia de miracolul Nașterii Fiului Omului ca de taina însăși a vieții noastre personale. A fiecăruia dintre noi. Pentru că, într-adevăr, prin Nașterea de la Betleem și, implicit, prin tot ceea ce a urmat, noi suntem puși în fața unei situații ce privește existența noastră. Viața și moartea noastră. Amândouă legate de Cel trimis de Tatăl. Astfel, ascultându-L și crezând, putem dobândi viața veșnică, mutându-ne „din moarte la viață”⁸.

Fiilor Noului Israel,

Înțelegeți, așadar, încercarea-mi smerită de a vă face să intrați cât mai adânc în inima minunii ce o prăznuim zilele aceste. În voia lui Dumnezeu Prea Bunul, Care vrea să ne apropiem cu toții de El, să-L dorim, să-L preferăm tuturor trecătoarelor frumuseți ale lumii aces-

tea. Și cum am putea să ne îndreptăm spre fericirea negrăită a Născătoarei de Dumnezeu din aceste clipe, mereu altele față de cele din alți ani, dacă nu pregătindu-ne pentru întâlnirea cu Ziditorul nostru, cu Adevărul lui Dumnezeu.

Este multă minciună în lume azi. A fost și ieri, dar cea de azi, căreia îi suntem martori și, vai, de multe ori victime, ba chiar co-autori (să nu fie!), ne pare mai nesuferită decât odinioară. Din această pricină, este vital pentru noi, creștinii, vital în sensul vieții celei veșnice, să căutăm mereu Adevărul, oricât ar fi de greu, oricâte sacrificii s-ar cere. Să nu uităm nicicând că Adevărul a părăsit cele ale Sale, slava și frumusețea, pentru a Se face ca Unul dintre noi.

Și cât de amar și de adevărat sună și azi cuvintele Lui, anume parcă rostite pentru noi: „și nu voiți să veniți la Mine, ca să aveți viață”⁹. Și asta pentru că iubim mai mult întunericul decât Lumina și faptele ne sunt rele¹⁰. Și săvârșim aceste fărâdelegi, deși botezați suntem și în biserici intrăm și măcar uneori ne mai și rugăm.

Și totuși, să nu deznădăduim, dar nici să nu ne mulțumim cu ceea ce suntem. Timpurile pe care le trăim sunt, poate, mai provocatoare ca oricând pentru condiția noastră de creștini. Poate că nicicând nu s-a dus o luptă mai aprigă ca acum pentru Adevăr. Pentru Hristos. Pentru Dumnezeu.

Iar noi, știind de la Sfântul Apostol Pavel că „nimeni nu poate pune altă temelie, decât cea pusă, care este Iisus Hristos”¹¹, ar trebui să căutăm, cu slabele noastre puteri, dar cărora Dumnezeu le va adăuga ce le lipsește să arătăm lumii, semenilor noștri, adevărata față a Crăciunului. Nu bucurii efemere, nu betea și sclipiri, nu mese îmbelșugate și veselie prea mare, ci lumina de taină a Nașterii Fiului lui Dumnezeu dintr-o Fecioară Curată, spre mântuirea lumii, ca biruință asupra păcatului, a răului, a morții.

Hristos Se naște! Măriți-L!

Hristos vine! Întîmpinați-L!

Hristos împărățește! Bucurați-Vă!

Hristos – Adevărul lui Dumnezeu!

Al vostru, al tuturor, veghetor și întâmpinător al Domnului,

✙SOFRONIE, Episcopul Giulei

Data în reședința episcopală din Giula, la sărbătoarea Nașterii Domnului Iisus Hristos, 2002.

Notă: Această Scrisoare Pastorală se va citi potrivit obiceiului din Episcopia Giula

¹ Evrei 10,9.

² Ioan 14,6.

³ Ioan 3,13.

⁴ Ioan 18,37.

⁵ Ioan 3,5.

⁶ Ioan 10.

⁷ Ioan 6,53.

⁸ Ioan 5,24.

⁹ Ioan 5,40.

¹⁰ Ioan 3,19.

¹¹ I Cor. 3,11.

„În zilele acelea a ieșit poruncă de la Cezarul August să se înscrie toată lumea.

Această înscriere s-a făcut întâi pe când Quirinius o cîrmuia Siria.

Și se duceau toți să se înscrie, fiecare în cetatea sa.

Și s-a suit și Iosif din Galileea, din cetatea Nazaret, în Iudeea, în cetatea lui David care se numește Betleem, pentru că el era din casa și din neamul lui David,

Ca să se înscrie împreună cu Maria, cea logodită cu el, care era însărcinată.

Dar pe cînd erau ei acolo, s-au împlinit zilele ca ea să nască,

Și a născut pe Fiul său, Cel Unul-Născut și L-a înfășat și L-a culcat în iesle, căci nu mai era loc de găzduire pentru ei.

Și în știnutul acela erau păstori, stînd pe cîmp și făcînd de strajă noaptea împrejurul turmei lor.

Nașterea lui Iisus

Din Sfînta Evanghelie după Luca
Cap. 2, 1-20

Și iată îngerul Domnului a stătut lîngă ei și slava Domnului a strălucit împrejurul lor, și ei s-au înfricoșat cu frică mare.

Dar îngerul le-a zis: nu

vă temeți. Căci, iată, vă binevestesc vouă bucurie mare, care va fi pentru tot poporul.

Că vi s-a născut azi Mîntuitor, Care este Hristos

Domnul, în cetatea lui David. Și acesta vă va fi semnul: Veți găsi un prunc înfășat, culcat în iesle.

Și deodată s-a văzut, împreună cu îngerul, mulțime

de oaste cerească, lăudînd pe Dumnezeu și zicînd:

Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pămînt pace, între oameni bunăvoire!

Iar după ce îngerii au plecat de la ei, la cer, păstorii vorbeau unii către alții: Să mergem dar pînă la Betleem, să vedem cuvîntul acesta ce s-a făcut și pe care Domnul ni l-a făcut cunoscut.

Și, grăbindu-se, au venit și au aflat pe Maria și pe Iosif și pe Prunc, culcat în iesle.

Și văzdînu-L, au vestit cuvîntul grăit lor despre acest Copil.

Și toți cîți auzeau se mirau de cele spuse lor de către păstori.

Iar Maria păstra toate aceste cuvinte, punîndu-le în inima sa.

Și s-au întors păstorii, slăvind și lăudînd pe Dumnezeu, pentru toate cîte auziseră și văzuseră precum li se spusese."

Sfîntul Ignatie Teoforul

20 decembrie

S-a născut în prima jumătate a secolului I după Hristos. O veche tradiție spune că Sfîntul Policarp a fost pruncul pe care l-a ținut în brațele Sale Mîntuitorul Hristos cînd a spus: „De nu vă veți reveni și nu veți fi precum copiii, nu veți intra în împărăția cerurilor” (Matei 18, 3). A fost ucenic al Sfîntului Ioan Evangelistul – ca și Sfîntul Policarp al Smirnei, vezi 23 februarie – iar mai apoi a fost ales episcop în Antiohia Siriei. În timpul persecuțiilor religioase ordonate contra creștinilor, de către împăratul Traian (98-117), este prins și trimis la Roma, drept hrană pentru fiare, în spectacolele de circ prilejuate de campania victorioasă contra dacilor conduși de Decebal. La Roma, în închisoare scrie șapte epistole către diferite comunități creștine pe care le cunoștea, rugîndu-i pe toți să nu își lase pentru nici un motiv credința creștină. Aceste șapte epistole se constituie într-un testament al episcopului-martir. Despre martiriul său, Sfîntul Ignatie scria în Epistola către Romani: „Să nu cumva să mijlociți și să fiu lipsit de bucu-

ria de a fi mucenic. Sînt grîul lui Dumnezeu. Lăsați-mă să fiu măcinat de dinții fiarelor, ca să mă fac pîine neprihănită lui Hristos.” După ce a fost martirizat în circ, creștinii i-au adunat osemintele mari, căci numai acestea mai rămăseseră, și le-au dus în Antiohia (vezi 29 ia-

nuarie). Este numit „Teoforul”, adică „Purtătorul de Dumnezeu”, pentru marea lui dragoste cu care L-a purtat pe Hristos în inima sa. Cînd Antiohia era asediată de turci, moaștele sale au fost duse la Roma, unde se găsesc și astăzi, în biserica Sfîntului Clement.

V. Voiculescu

Colind

I
În coliba-ntunecoasă
Din carne și os lucrată,
A intrat Hristos deodată.
Nu făclie ce se stinge,
Nu icoană ce se frînge,
Ci el însuși, trup și sînge,
Preschimbat pentru făptură
Într-o scumpă picătură,
Dulcea cuminecătură.
Coliba cum l-a primit
S-a făcut cer strălucit
Pe bolta de mîrgărit
Iar în ea soare și stele
Cu arhangheli printre ele.
În mijloc tron luminos
Și, pe el, Domnul Hristos,
Care mult se bucura
Duhul Sfînt s-a alătura
Și acolo rămînea
Și acum și pururea.
Și noi, Doamne, ne-am sculat
Colibele am curățat
Uși, ferestre, toate-s noi,
Doamne intră și la noi.

II
Trup, tu dormi? Somnul te paște?
Suflete, scoal' și cunoaște
Luminos prunc că se naște
Din palatul treimii
În peștera inimii
Dar pruncul cine mi-i?
E Hristosul Dumnezeu
Coborît în pieptul meu.
Maica sfîntă-n brațe țină-l,
Sfîntul Duh cu drag alină-l,
Îngerii cu raze-ncbină-l.
Eu nu dorm, trupul lîn spune,
Ci-ncleștat de-o grea minune
Stau în mută rugăciune.
Să mă mișc nu se cuvine,
Ci cu harul care vine
Raiul tot se află-n mine.

Mesajul de Crăciun al conducerii Uniunii Baptiste din România

Iubiți frați,

Într-o vreme de decădere morală a poporului lui Dumnezeu, profetul Isaia a strigat către Domnul: „O! de ai despica cerurile și Te-ai pogori, s-ar topi munții înaintea Ta, ca de un foc care aprinde vreascurile, ca de un foc care face apa să dea în clocot!” (Isaia 64:1-2).

Pentru profet, tragedia pământului nu putea fi înălțată decât prin interven-

ția directă a lui Dumnezeu în istoria lumii noastre. Strigătul lui Isaia vine peste veacuri ca o rugăciune de invocare rostită în mijlocul unui popor în care: „Toți am ajuns ca niște necurați și toate faptele noastre bune sunt ca o haină mănjită. Toți suntem ofiliți ca o frunză și nelegiuirile noastre ne iau ca vântul. Nu este nimeni care să cheme Numele

Tău sau care să se trezească și să se alipească de Tine: de aceea ne-ai ascuns Fața Ta și ne lași să pierim din pricina nelegiuirilor noastre” (Isaia 64:6-7).

Isaia recunoaște că face parte din acest popor împietrit, dar înțelege și faptul că este chemat ca acolo, în mijlocul poporului, să se întoarcă spre Dumnezeu în rugăciune:

„Doamne, Tu ești Tatăl

nostru; noi suntem lutul, și Tu olarul care ne-ai întocmit: suntem cu toții lucrarea mâinilor Tale. Nu te mânia prea mult, Doamne, și nu-ți aduce aminte în veci de nelegiuire! Privește, dar, spre noi, căci toți suntem poporul Tău” (Isaia 64:8-9).

Cu toate că Isaia își încheie misiunea pe pământ fără să fi primit răspuns la rugăciunea lui, ne lasă cu inima îndreptată spre vremurile profețite, când Domnul va răspunde.

Totuși întinericul nu va împărăți veșnic pe pământ în care acum este necaz. După cum în vremurile trecute a acoperit cu ocară țara lui Zabulon și țara lui Neftali, în vremurile viitoare va acoperi cu slavă ținuturile de lângă mare, țara de dincolo de Iordan, Galilea Neamurilor.

„Căci un Copil ni S-a născut, un Fiu ni S-a dat, și domnia va fi pe umărul Lui; Îl vor numi: Minunat, Sfetic, Dumnezeu tare, Părintele veșnicilor, Domn al păcii” (Isaia 9:1,6).

După aproximativ șapte sute de ani de la rugăciunea lui Isaia, s-au despica cerurile și pământul a primit răs-

punsul: în ținutul acela erau niște păstori care stăteau afară în câmp și făceau de strață noaptea împrejurul turmei lor. Și iată că un înger al Domnului s-a înfățișat înaintea lor, și slava Domnului a strălucit împrejurul lor. Ei s-au înfricoșat foarte tare. Dar îngerul le-a zis: „Nu vă temeți: căci vă aduc o veste bună, care va fi o mare bucurie pentru tot neorodul: astăzi în cetatea lui David, vi S-a născut un Mântuitor care este Hristos, Domnul.” (Luca 2:8-11).

Din noaptea în care S-a născut Domnul până astăzi au trecut mai bine de două mii de ani, vreme în care s-au topit mulți munți și au clocotit multe ape. În vremea care s-a scurs de la nașterea Domnului, bucuria mântuirii a fost trăită de oameni din toate popoarele lumii. Începând cu Zaharia și Elisaveta, Iosif și Maria, păstori și magii, Simeon și Ana, s-a născut un popor a cărui inimă este aprinsă de focul sacru al mântuirii și sfinteniei. Identitatea și misiunea acestui popor sunt descrise de apostolul Petru: „Voi, însă, sunteți o seminție aleasă, o preoție împărătească,

un neam sfânt, un popor pe care Dumnezeu și L-a câștigat ca să fie al Lui, ca să vesteți puterile minunate ale Celui ce v-a chemat din întuneric la lumina Sa minunată.” (1 Petru 2:9).

Prin harul lui Dumnezeu, în timpul celor două milenii care au trecut de la nașterea Domnului, poporul Său, Biserica, a răspândit lumina Evangheliei pe toate meridianele globului, dar mai sunt încă miliarde de oameni nemântuiți.

Inspirați de faptul că rugăciunea lui Isaia a fost împlinită și Hristosul S-a născut, suntem chemați astăzi să ne rugăm ca munții necredinței să se topească și inimile reci să se prindă cu focul sacru pe întreg pământul.

Cu ocazia sărbătorilor Nașterii Domnului și a Anului Nou, precum și cu ocazia săptămânilor de rugăciune și evanghelizare, vă salutăm cu toată dragostea în Numele Domnului.

Hristos S-a născut!

Un An Nou fericit!

Președinte,

pastor **Paul Negruț**

Secretar general,

pastor **Onisim Mladin**

Daruri pentru Noul Născut

Multă lume are falsa impresie că Dumnezeu este „costisitor”, că El vine ca să ne fure toate bucuriile și plăcerile vieții. Multora li se pare că Dumnezeu le cere prea mult. Așa să fie? Ce vrea Pruncul născut în iesle de la noi? De ce a venit El?

Dă-i păcatele tale
(Is. 53: 4-6, Evr. 9:26)

Sursa tuturor problemelor noastre este păcatul, înstrăinarea noastră de Dumnezeu și trăirea după capul nostru. Am ajuns robi ai poftelor nesăbuite și victime ale propriilor noastre capricii. Diavolul nu ne-a adus fericirea, ci auto-distrugerea. Dă-i pruncului născut în iesle păcatele tale. Despovărează-te și lasă-te vindecat de El.

Dă-i inima ta
(Ezec. 11:19, 36:26)

Singurul motiv pentru care Dumnezeu vrea să-i dai inima ta este faptul că ai o inimă bolnavă. Dumnezeu vrea să facă un transplant de inimă: „Fiule, dă-mi inima ta...”. Nefericirea ta este izvorâtă din condiția precară a inimii tale. Avem inimi împietrite, bolnave. Nu mai simțim sensibili la Dumne-

zeu și la lucrurile cu adevărat valoroase și veșnice. Ne entuziasmăm pentru fleacuri și rămânem nesimțitori la intențiile și planurile lui Dumnezeu cu noi și cu lumea. Încheiere: ți se pare Dumnezeu „costisitor”. Mai fă-ți încă o dată socoteala. El a venit ca să-ți ia problemele, păcatele și inima ne aducătoare de fericire. În locul acestora, Dumnezeu îți oferă prin Cel născut în iesle: pace, neprihănire și bucurie în Duhul Sfânt. Primește darul lui Dumnezeu!

Dă-i grijile și îngrijorările tale
(1 Petru 5:5)

Dumnezeu ne-a privit de la înălțimea cerului și ne-a văzut triști și preocupați cu problemele noastre. În bunătațea Sa, El ni L-a trimis pe Domnul Isus ca să ne scape de această presiune a vieții.

Dă-i planurile și visurile tale

MARIA și IOSIF erau logodiți și aveau minunate planuri de viitor. Dumnezeu „a dat buzna” în viața lor și le-a oferit altceva. Acceptarea voinței lui Dumnezeu a însemnat renunțarea la planurile și visurile lor. La prima vedere așa ceva pare dureros și devastator. Poate chiar așa și este. Dumnezeu nu rămâne însă dator. Un proverb spune că la fundul fiecărui pahar de bere al lumii guști drojdia amară, dar la fundul fiecărui pahar de pelin dat de Domnul se găsește întotdeauna miere. Noi nu ne putem închipui încă slava și cinstea Mariei în timp și eternitate. O vom vedea în curând! Toți oamenii folosiți de Dumnezeu au avut un moment al „fringerii”. Profeți și judecători, misionari, păstori și evangheliști au trebuit să „renunțe” la ei, ca să se dea Domnului. Răsplata lor va fi mare! Trăim vremuri în care oamenilor, până și creștinilor din biserici le este frică să se dea Domnului în întregime. De aceea și lucra-

rea Domnului este așa cum este. Moody spunea că lumea nu a văzut încă ce poate face Dumnezeu cu un om care i se dă Lui în întregime!

Dă-i „puținul” pe care-l ai

Hangiul i-a dat Domnului un loc umil în iesle, și Dumnezeu l-a băgat în istorie. Moaștele din Egipt au fost răsplătite de Dumnezeu

pentru „puțin (Ex. 1:21). Sutașul nu a fost nici el uitat (Luca 7:5). Un copilăș i-a dat Domnului câteva piini și cițiva pești.

Dă-i atenția, timpul, oboseala și închinarea ta

Magii au făcut aceasta și au descoperit Pruncul și Mîntuirea.

Tu ce-i dai Noului Născut?

(Baptistnet)

La 8 decembrie, în Biserica Baptistă din Micherechi s-a oficiat actul de binecuvîntare a copilei Bianca, noua născută a părinților Andreea Berényi și Dorin Croitor. Fratele Daniel Burtic din Oradea a cerut binecuvîntarea și ocrotirea lui Dumnezeu asupra vieții fetei.

Peregrinaj în Țara Sfântă (IV)

La 9 km spre sud de Ierusalim se află cetatea Betleem.

Drumul spre Betleem, trece pe lângă mormîntul Rahelei, soția lui Iacov, mama lui Iosif și al lui Beniamin. Ea a murit la nașterea lui Beniamin. „*Rahela a murit și a fost îngropată pe drumul care duce la Efrata, sau Betleem. Iacov a ridicat un stîlp pe mormîntul ei, acesta este stîlpul de pe mormîntul Rahelei, care este și azi.*” (Genesa 35:19–20).

Acest monument este păstrat și vizitat atît de către evrei, cît și de arabi. Cetatea se află pe un deal cu o înălțime de 780 m, înconjurat de cîmpii roditoare. Azi are 25.000 de locuitori, care trăiesc din agricultură. Se numește Efrata sau cetatea pînilor, datorită rodului îmbelșugat de grîu. „*Și tu, Betleeme Efrata, măcar că ești prea mic între cetățile de căpetenie ale lui Iuda, totuși din tine îmi va ieși Cel ce va stăpîni peste Israel, și a cărui obîrșie se suie pînă în vremuri străvechi, pînă în zilele vecinicii.*” (Mica 5:2)

Orașul se mai numește și Betleemul din Iudea, spre deosebire de Betleemul situat în partea nordică a țării în partea de moștenire a lui Zabulon.

Cînd, după nașterea lui Isus, Irod i-a întrebat pe cărturarii norodului unde trebuie să se nască Isus Cristos după scripturi, ei i-au răspuns: „*În Betleemul din Iudeea... căci iată ce a fost scris prin proorocul: Și tu, Betleeme, țara lui Iuda, nu ești nicidecum cea mai neînsemnată dintre căpeteniile lui Iuda, căci din tine va ieși o Căpetenie, care va fi păstorul poporului Meu Israel.*” (Matei 2: 5–6).

Betleemul este cetatea lui David. În cartea Rut citim despre o familie din Betleem, Elimelec și Naomi, care, cu cei doi fii ai lor, datorită foametei, s-au dus în

Moabi. Moabiții erau urmașii lui Lot, deci înrudiți cu evreii. Cei doi băieți din Betleem au crescut, s-au făcut mari și s-au căsătorit cu două fete moabite. După zece ani, tatăl și cei doi fii au murit. Rut văduva unuia dintre cei doi fii, sub impulsul unui devotament de o rară frumusețe, sa întors împreună cu Naomi în Betleem. (Rut 1: 16).

La vreo 2 km de Betleem se afla ogorul lui Boaz, unde o dată Rut a cules spice. Acolo l-a cunoscut pe Boaz. Cunoștința și dragostea dintre Rut și Boaz a dus la întemeierea familiei din care avea să se nască Isus Cristos, Rut fiind străbunica regelui David. Fiul lui Boaz și Rut a fost Obed, iar fiul acestuia era Iesse. La rîndul său, fiul lui Iesse este David. Isus Cristos avea să se nască din seminția lui David.

Alături de cîmpul lui Boaz este cîmpul păstorilor, locul unde îngerii au vestit nașterea lui Isus. E minunat să vedem cum tocmai împlinirea dragostei dintre Rut și Boaz a fost aleasă de Dumnezeu cu 1.100 de ani mai tîrziu ca locul unde se vestește venirea lui Isus Cristos pe pămînt.

Împăratul David s-a născut și a crescut în Betleem. „*Și David era fiul Efratitului aceluia din Betleemul lui Iuda, numai Isai, care avea opt fii... David era cel mai tînăr. Și cînd cei trei mai mari au urmat pe Saul, David a plecat de la Saul și s-a întors la Betleem ca să pască oile tatălui său.*” (I Samuel, 17:12,14,15). Aici a fost uns de împărat. (I Samuel, cap. 16).

În istoria lui Israel, Betleemul nu a avut un rol prea însemnat, dar cu atît mai mare în planul de mîntuire al lui Dumnezeu. Venirea lui Cristos pe pămînt se anticipase de la început. În primele

Locul unde s-a născut Cristos

zile ale istoriei, Dumnezeu a ales o spiță a unei singure familii, anume aceea a lui Avram, ca ea să fie familia prin care să facă intrarea în lume a Fiului Său. Poporul evreu a fost înființat și crescut de Dumnezeu de-a lungul veacurilor ca descendență, pentru a sprijini aceasta spiță familială. Lui Avram Dumnezeu i-a promis: „*Toate neamurile pămîntului vor fi binecuvîntate în sămînța ta, pentru că ai ascultat de porunca Mea.*” (Genesa 22:18). Această promisiune de binecuvîntare a fost repetată de-a lungul Vechiului Testament prin profețiile mesianice. Dintre acestea cităm următoarele profeții:

„*Îl văd dar nu acum, Îl privesc dar nu de aproape. O stea răsare din Iacov, un toiag de cîrmuire se ridică din Israel... Cel ce se naște din Iacov domnește ca stăpînitor.*” (Numeri 24:17,19).

„*Apoi o Odraslă va ieși din tulpina lui Isai, și un Vlăstar va da din rădăcinile lui.*” (Isaia 11:1)

„*Căci un Copil ni s-a născut, un Fiu ni s-a dat, și domnia va fi pe umărul Lui. Îl vor numi: Minunat, sfetnic, Dumnezeu tare, Părintele veciniciilor, Domn al păcii.*” (Isaia 9:6)

Aceste profeții s-au împlinit, atunci cînd Fiul lui Dumnezeu a părăsit slava cerească, S-a coborît în mijlocul nostru, S-a făcut asemenea nouă, îmbrăcînd trup omnesc, născîndu-se ca un copil mic într-o iesle la Betleem. Betleemul este simbolul dragostei dumnezeiești. Căci Dumnezeu atît de mult a iubit lumea, încît a dat ce a avut mai scump, pe Fiul Său. Pentru că oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață vecinică. Crăciunul este împlinirea promisiunilor lui Dumnezeu.

Treptele mîntuirii omenirii sînt: ieslea din Betleem, crucea de pe Golgota și mormîntul gol. Născîndu-se Cristos în Betleem, a

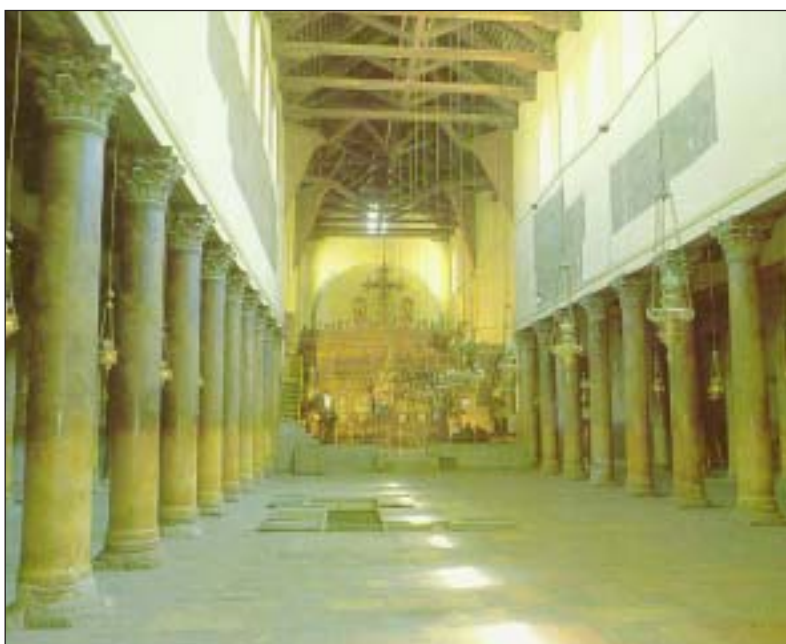
început finalizarea planului de mîntuire al omenirii, căci Dumnezeu n-a renunțat niciodată la planul Său de a aduce domnia din nou la starea sa originală în care a fost creată, în desăvîrșire, în sfințenie, curățenie și părtășie sfîntă cu Dumnezeu.

Acest mare eveniment de importanță unică în istoria omenirii s-a săvîrșit la Betleem, pe același meleaguri unde Rut strîngea spice pe ogorul lui Boaz, unde David păștea oile tatălui său Isai, unde se află căminul strămoșesc al casei lui David. Chiar de aceea trebuiau să vină la Betleem Maria și Iosif, cu ocazia înscrierii.

„*Iosif s-a suit și el din Galileea, din cetatea Nazaret, ca să se ducă în Iudeea, în cetatea lui David, numită Betleem, pentru că era din casa și din seminția lui David, să se înscrie împreună cu Maria, logodnica lui, care era însărcinată. Pe cînd erau ei acolo, s-a împlinit vremea cînd Maria trebuia să nască. Și a născut pe Fiul ei cel întîi născut, L-a înfășat în scutece și L-a culcat într-o iesle, pentru că în casa de poposire nu era loc pentru ei.*” (Luca 2:4–7).

Am vizitat Biserica Nașterii din Betleem, cea mai veche clădire din toată creștinătatea. Această biserică a fost clădită inițial în anul 330 de Elena, mama lui Constantin cel Mare, primul împărat creștin al imperiului roman. Ea a fost ridicată de-asupra peșterii unde s-a născut Isus. Această peșteră slujea pe atunci ca grajd pentru adăpostirea animalelor. Pînă în zilele noastre s-a păstrat locul nașterii și locul unde stătea ieslea Domnului. Inițial, poarta bisericii era mare, căci musulmanii intrau călare în biserică. În secolul al XI-lea, călugării creștini au micșorat-o încît de atunci se poate intra în acest loc sfînt numai cu capul aplecat.

Dr. Ștefan Cioca

Interiorul Bisericii Nașterii din Betleem

Serată românească în spirit tineresc

Cu toate că întâlnirea tradițională de Moș Nicolae a început cu un moment de reculegere în amintirea regretatului *Ioachim Hidișan*, un membru mult îndrăgit al comunității românești din Seghedin, originar din Cenad, care în luna trecută s-a reîntors la Domnul, programul a continuat într-o atmosferă festivă, cu participarea a numeroși tineri și mai puțini tineri. La manifestarea din 6 decembrie, organizată de Asociația și Autoconducerea Românească din Seghedin, pe lângă studenții Catedrei de

română au participat și câțiva elevi și profesori de la Liceul N. Bălcescu din Giula.

Serata a început cu un program literar-muzical, susținut de studenții catedrei de română. Iată câteva firimituri din spectacolul, pregătit de studenta *Bódi Katalin: Moș Crăciun cu plete dalbe...*, *Christmas song*, *Moș Crăciun* de Octavian Goga, *Steluțe în genele ei* de Mircea Cărtărescu, *Colinde, colinde...* de Mihai Eminescu, *În seara de Crăciun* de George Coșbuc, și multă muzică, colinde și cîntece

legate de sărbătorile de iarnă.

Publicul, compus din membrii comunității românești și ai Consulatului General al României de la Seghedin a rămas plăcut surprins de această bogăție și varietate cu care s-au pregătit tinerii studioși din orașul de pe malul Tisei. Iar după o scurtă pauză, atmosfera festivă s-a transformat într-un recital literar, scena fiind ocupată de tinerii amatori de teatru de la Liceul Bălcescu. După un turneu întreprins în mai multe localități populate și de români, și în această ultimă stație, elevii-actori au prezentat scenetele „Five o'clock” și „Un pedagog de școală nouă” de Ion Luca Caragiale, aducînd astfel o demnă cinstire marelui dramaturg, de care ne-am amintit în întregul an 2002.

Tinerii noștri, instruiți de regizorul orădean *Eugen Țugulea*, au pus iarăși inimă și suflet în munca de pe scenă, vrăjindu-ne pe noi, spectatori, cu talentul, ascuns

pînă acum, al fiecăruia. „Răsplata” studenților și elevilor a fost nelipsita „mămăliguță á la Cîmpian”, care

nu-a lipsit nici de la această serată românească de la Seghedin.

- iova -

O noutate la Liceul Bălcescu

Radio Tineret

De pe acum, radioul școlar de la Liceul românesc din Giula are și un nume propriu, nu doar o aparatură tehnică de bună calitate (donație a Departamentului pentru Românii de Pretutindeni, din București) și o redacție inimoasă. La începutul acestei luni și-a reluat activitatea mica redacție, compusă din elevi de liceu, care redactează emisiunile radioului-școlar de la singurul nostru liceu.

Cu câțiva ani în urmă, cînd a mai funcționat radioul de la liceul Bălcescu, acesta s-a numit Radio Liceenii. Dar fiindcă liceul și școala generală românească este în aceeași clădire, și pentru ca nici cei mai mici școlari să nu se simtă neglijați, tinerii noștri au ales ca noua denumire: Radio Tineret.

Postul de radio se prezintă cu diferite programe în fiecare pauză dintre lecții, oferind calendarul zilei, mici reportaje, discuții, momente literare. Se planuiește ca o zi din cursul săptămînii să fie consacrată elevilor din

Maestrii de sunet, Benjamin Pop și Gheorghe Cozma

școala generală. În aceste zile, aflîndu-ne în preajma sărbătorilor de iarnă, Radio Tineret difuzează în fiecare pauză colinde, cîntece de iarnă.

Redacția Radioului Tineret este compusă din reprezentanții claselor de liceu. Ca să-i ambiționăm în munca la care s-au angajat, le publicăm aici numele: *Cristina Bányai* (10/a), *Marta Cioca* (12/b), *Erica Cora* (12/b), *Gheorghe*

Cozma (11/a), *Maria Cozma* (10/b), *Adam Iuhas* (11/a), *Benjamin Pop* (11/a), *Nicoleta Ruja* (12/b), *Bianca* și *Ioana Son* (9/b). Cu munca de coordonare a fost însărcinată profesoara *Beata Condoroș*, iar munca profesională este condusă de ziaristii Redacției Românești a Radiodifuziunii Maghiare.

Îi dorim acestei mici redacții o viață lungă și multe succese!

- va -

Săptămîna concursurilor școlare românești la Giula

Între 16-19 decembrie se desfășoară „Săptămîna Românească” și la Școala generală română din Giula. Diferitele concursuri atrag elevii cursului superior în fiecare după-masă, de la ora 14.30, fie la întreceri de ortografie și de gramatică, fie la activități manuale creative. Obiceiurile sărbătorilor de iarnă au și aici locul lor important, deoarece la mijlocul săptămînii se desfășoară un concurs pe clase, cu cîte 5 reprezentanți. În cadrul acestuia elevii își

pun la cîntar cunoștințele legate de toate sărbătorile de iarnă, de la Moș Nicolae pînă la Bobotează. Programul se termină cu o „zi școlară schimbată” și cu o festivitate de Crăciun împreună cu întreaga școală și cu elevii de liceu, serbare prezentată pentru părinți, bunici și profesori. Organizatoarele „Săptămînii Românești” sînt profesoarele *Maria Rocsin Farhas*, *Ana Secan Navratil*, *Ana Ardelean Iuhas* și *Andreea Netea*.

R. P.

„Zilele Elevilor” la Liceul românesc

În mod tradițional se organizează „Săptămîna Elevilor” și la Liceul Românesc „Nicolae Bălcescu” din Giula. Între 16-20 decembrie, înainte de vacanța de iarnă, elevii celor opt clase liceale participă la concursuri sportive, spiri-

tuale, de frumusețe și pregătesc la alegerea noului director din rîndul liceenilor.

La sfîrșitul săptămînii, elevii își schimbă locul și funcția cu profesorii, înlocuindu-i la catedră în mod parodistic.

Căutați perechea!

1. Evenimentele din viața lui Eminescu:
debut în revista „Familia” 1866
moartea „dulcei” Veronica 1870-71
primele publicații în „Convorbiri literare” 1880
devine redactor-șef al „Timpului” 1889

2. Anul Jocurilor Olimpice de vară:
Amsterdam 1928
Atlanta 1936
Berlin 1976
Montreal 1996

3. Ordinea cronologică a sărbătorilor:
Bobotează 6 ianuarie
Crăciunul 15 aprilie (a.c.)
Rusaliile 3 iunie (a.c.)
Sfintele Paști 25 decembrie

4. Au primit rangul de oraș:
Bichiș 1918
Bichișciaba 1946
Orosháza 1966
Szarvas 1973

5. Premiera filmelor românești:
Codin (regizor: Henri Colpi) 1951
O scrisoare pierdută (Sică Alexandrescu) 1953
Satul nostru (Victor Iliu și Jean Georgescu) 1957
Vizita (Jean Georgescu) 1962

6. Începutul forajelor la băile:
Giula 1707
Hajdúszoboszló 1866
Harkányfűrdő 1924
Hévíz 1942

7. Data nașterii următorilor pictori români:
Ion Andreescu 1838
Mihail Dan 1842
Nicolae Grigorescu 1850
Gheorghe Petrașcu 1872

8. Apariția presei românești în Ungaria:
Foaia Noastră 1951
Foaia Românească 1957
Libertatea Noastră 1992
NOI românii din Ungaria 1998

9. Descoperiri însemnate:
descoperirea automobilului (de Benz și Daimler) 1510
ceasornicului (de Henlein) 1867
dinamitei (de Nobel) 1885
insulinei (de Banting și Madeod) 1922

10. Inaugurarea statuiilor din orașul Giula:
Erkel Ferenc (de Kallós Ede) 1896
József Attila (de Szabó László) 1960
Munkácsy Mihály (de Vasas Károly) 1963
Petőfi Sándor (de Ferenczy Béni) 1967

11. Anul de naștere al marilor compozitori de opere:
Georges Bizet 1756
Wolfgang Amadeus Mozart 1813
Giacomo Puccini 1838
Giuseppe Verdi 1858

Ordinea corectă a datelor: 1813, 1858, 1867, 1885, 1896, 1901, 1910, 1911, 1915, 1916, 1917, 1922, 1927, 1928, 1936, 1937, 1938, 1939, 1940, 1941, 1942, 1943, 1944, 1945, 1946, 1947, 1948, 1949, 1950, 1951, 1952, 1953, 1954, 1955, 1956, 1957, 1958, 1959, 1960, 1961, 1962, 1963, 1964, 1965, 1966, 1967, 1968, 1969, 1970, 1971, 1972, 1973, 1974, 1975, 1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 2680, 2681, 2682, 2683, 2684, 2685, 2686, 2687, 2688, 2689, 2690, 2691, 2692, 2693, 2694, 2695, 2696, 2697, 2698, 2699, 2700, 2701, 2702, 2703, 2704, 2705, 2706, 2707, 2708, 2709, 2710, 2711, 2712, 2713, 2714, 2715, 2716, 2717, 2718, 2719, 2720, 2721, 2722, 2723, 2724, 2725, 2726, 2727, 2728, 2729, 2730, 2731, 2732, 2733, 2734, 2735, 2736, 2737, 2738, 2739, 2740, 2741, 2742, 2743, 2744, 2745, 2746, 2747, 2748, 2749, 2750, 2751, 2752, 2753, 2754, 2755, 2756, 2757, 2758, 2759, 2760, 2761, 2762, 2763, 2764, 2765, 2766, 2767, 2768, 2769, 2770, 2771, 2772, 2773, 2774, 2775, 2776, 2777, 2778, 2779, 2780, 2781, 2782, 2783, 2784, 2785, 2786, 2787, 2788, 2789, 2790, 2791, 2792, 2793, 2794, 2795, 2796, 2797, 2798, 2799, 2800, 2801, 2802, 2803, 2804, 2805, 2806, 2807, 2808, 2809, 2810, 2811, 2812, 2813, 2814, 2815, 2816, 2817, 2818, 2819, 2820, 2821, 2822, 2823, 2824, 2825, 2826, 2827, 2828, 2829, 2830, 2831, 2832, 2833, 2834, 2835, 2836, 2837, 2838, 2839, 2840, 2841, 2842, 2843, 2844, 2845, 2846, 2847, 2848, 2849, 2850, 2851, 2852, 2853, 2854, 2855, 2856, 2857, 2858, 2859, 2860, 2861, 2862, 2863, 2864, 2865, 2866, 2867, 2868, 2869, 2870, 2871, 2872, 2873, 2874, 2875, 2876, 2877, 2878, 2879, 2880, 2881, 2882, 2883, 2884, 2885, 2886, 2887, 2888, 2889, 2890, 2891, 2892, 2893, 2894, 2895, 2896, 2897, 2898, 2899, 2900, 2901, 2902, 2903, 2904, 2905, 2906, 2907, 2908, 2909, 2910, 2911, 2912, 2913, 2914, 2915, 2916, 2917, 2918, 2919, 2920, 2921, 2922, 2923, 2924, 2925, 2926, 2927, 2928, 2929, 2930, 2931, 2932, 2933, 2934, 2935, 2936, 2937, 2938, 2939, 2940, 2941, 2942, 2943, 2944, 2945, 2946, 2947, 2948, 2949, 2950, 2951, 2952, 2953, 2954, 2955, 2956, 2957, 2958, 2959, 2960, 2961, 2962, 2963, 2964, 2965, 2966, 2967, 2968, 2969, 2970, 2971, 2972, 2973, 2974, 2975, 2976, 2977, 2978, 2979, 2980, 2981, 2982, 2983, 2984, 2985, 2986, 2987, 2988, 2989, 2990, 2991, 2992, 2993, 2994, 2995, 2996, 2997, 2998, 2999, 3000, 3001, 3002, 3003, 3004, 3005, 3006, 3007, 3008, 3009, 3010, 3011, 3012, 3013, 3014, 3015, 3016, 3017, 3018, 3019, 3020, 3021, 3022, 3023, 3024, 3025, 3026, 3027, 3028, 3029, 3030, 3031, 3032, 3033, 3034, 3035, 3036, 3037, 3038, 3039, 3040, 3041, 3042, 3043, 3044, 3045, 3046, 3047, 3048, 3049, 3050, 3051, 3052, 3053, 3054, 3055, 3056, 3057, 3058, 3059, 3060, 3061, 3062, 3063, 3064, 3065, 3066, 3067, 3068, 3069, 3070, 3071, 3072, 3073, 3074, 3075, 3076, 3077, 3078, 3079, 3080, 3081, 3082, 3083, 3084, 3085, 3086, 3087, 3088, 3089, 3090, 3091, 3092, 3093, 3094, 3095, 3096, 3097, 3098, 3099, 3100, 3101, 3102, 3103, 3104, 3105, 3106, 3107, 3108, 3109, 3110, 3111, 3112, 3113, 3114, 3115, 3116, 3117, 3118, 3119, 3120, 3121, 3122, 3123, 3124, 3125, 3126, 3127, 3128, 3129, 3130, 3131, 3132, 3133, 3134, 3135, 3136, 3137, 3138, 3139, 3140, 3141, 3142, 3143, 3144, 3145, 3146, 3147, 3148, 3149, 3150, 3151, 3152, 3153, 3154, 3155, 3156, 3157, 3158, 3159, 3160, 3161, 3162, 3163, 3164, 3165, 3166, 3167, 3168, 3169, 3170, 3171, 3172, 3173, 3174, 3175, 3176, 3177, 3178, 3179, 3180, 3181, 3182, 3183, 3184, 3185, 3186, 3187, 3188, 3189, 3190, 3191, 3192, 3193, 3194, 3195, 3196, 3197, 3198, 3199, 3200, 3201, 3202, 3203, 3204, 3205, 3206, 3207, 3208, 3209, 3210, 3211, 3212, 3213, 3214, 3215, 3216, 3217, 3218, 3219, 3220, 3221, 3222, 3223, 3224, 3225, 3226, 3227, 3228, 3229, 3230, 3231, 3232, 3233, 3234, 3235, 3236, 3237, 3238, 3239, 3240, 3241, 3242, 3243, 3244, 3245, 3246, 3247, 3248, 3249, 3250, 3251, 3252, 3253, 3254, 3255, 3256, 3257, 3258, 3259, 3260, 3261, 3262, 3263, 3264, 3265, 3266, 3267, 3268, 3269, 3270, 3271, 3272, 3273, 3274, 3275, 3276, 3277, 3278, 3279, 3280, 3281, 3282, 3283, 3284, 3285, 3286, 3287, 3288, 3289, 3290, 3291, 3292, 3293, 3294, 3295, 3296, 3297, 3298, 3299, 3300, 3301, 3302, 3303, 3304, 3305, 3306, 3307, 3308, 3309, 3310, 3311, 3312, 3313, 3314, 3315, 3316, 3317, 3318, 3319, 3320, 3321, 3322, 3323, 3324, 3325, 3326, 3327, 3328, 3329, 3330, 3331, 3332, 3333, 3334, 3335, 3336, 3337, 3338, 3339, 3340, 3341, 3342, 3343, 3344, 3345, 3346, 3347, 3348, 3349, 3350, 3351, 3352, 3353, 3354, 3355, 3356, 3357, 3358, 3359, 3360, 3361, 3362, 3363, 3364, 3365, 3366, 3367, 3368, 3369, 3370, 3371, 3372, 3373, 3374, 3375, 3376, 3377, 3378, 3379, 3380, 3381, 3382, 3383, 3384, 3385, 3386, 3387, 3388, 3389, 3390, 3391, 3392, 3393, 3394, 3395, 3396, 3397, 3398, 3399, 3400, 3401, 3402, 3403, 3404, 3405, 3406, 3407, 3408, 3409, 3410, 3411, 3412, 3413, 3414, 3415, 3416, 3417, 3418, 3419, 3420, 3421, 3422, 3423, 3424, 3425, 3426, 3427, 3428, 3429, 3430, 3431, 3432, 3433, 3434, 3435, 3436, 3437, 3438, 3439, 3440, 3441, 3442, 3443, 3444, 3445, 3446, 3447, 3448, 3449, 3450, 3451, 3452, 3453, 3454, 3455, 3456, 3457, 3458, 3459, 3460, 3461, 3462, 3463, 3464, 3465, 3466, 3467, 3468, 3469, 3470, 3471, 3472, 3473, 3474, 3475, 3476, 3477, 3478, 3479, 3480, 3481, 3482, 3483, 3484, 3485, 3486, 3487, 3488, 3489, 3490, 3491, 3492, 3493, 3494, 3495, 3496, 3497, 3498, 3499, 3500, 3501, 3502, 3503, 3504, 3505, 3506, 3507, 3508, 3509, 3510, 3511, 3512, 3513, 3514, 3515, 3516, 3517, 3518, 3519, 3520, 3521, 3522, 3523, 3524, 3525, 3526, 3527, 3528, 3529, 3530, 3531, 3532, 3533, 3534, 3535, 3536, 3537, 3538, 3539, 3540, 3541, 3542, 3543, 3544, 3545, 3546, 3547, 3548, 3549, 3550, 3551, 3552, 3553, 3554, 3555, 3556, 3557, 3558, 3559, 3560, 3561, 3562, 3563, 3564, 3565, 3566, 3567, 3568, 3569, 3570, 3571, 3572, 3573, 3574, 3575, 3576, 3577, 3578, 3579, 3580, 3581, 3582, 3583, 3584, 3585, 3586, 3587, 3588, 3589, 3590, 3591, 3592, 3593, 3594, 3595, 3596, 3597, 3598, 3599, 3600, 3601, 3602, 3603, 3604, 3605, 3606, 3607, 3608, 3609, 3610, 3611, 3612, 3613, 3614, 3615, 3616, 3617, 3618, 3619, 3620, 3621, 3622, 3623, 3624, 3625, 3626, 3627, 3628, 3629, 3630, 3631, 3632, 3633, 3634, 3635, 3636, 3637, 3638, 3639, 3640, 3641, 3642, 3643, 3644, 3645, 3646, 3647, 3648, 3649, 3650, 3651, 3652, 3653, 3654, 3655, 3656, 3657, 3658, 3659, 3660, 3661, 3662, 3663, 3664, 3665, 3666, 3667, 3668, 3669, 3670, 3671, 3672, 3673, 3674, 3675, 3676, 3677, 3678, 3679, 3680, 3681, 3682, 3683, 3684, 3685, 3686, 3687, 3688, 3689, 3690, 3691, 3692, 3693, 3694, 3695, 3696, 3697, 3698, 3699, 3700, 3701, 3702, 3703, 3704, 3705, 3706, 3707, 3708, 3709, 3710, 3711, 3712, 3713, 3714, 3715, 3716, 3717, 3718, 3719, 3720, 3721, 3722, 3723, 3724, 3725, 3726, 3727, 3728, 3729, 3730, 3731, 3732, 3733, 3734, 3735, 3736, 3737, 3738, 3739, 3740, 3741, 3742, 3743, 3744, 3745, 3746, 3747, 3748, 3749, 3750, 3751, 3752, 3753,

„Prinzându-ne de mâini, cântăm împreună o colindă”

Crăciunul familiei Ruja din Micherechi

Suntem în ultima lună a anului. Este iarnă, frig și au sosit și primii fulgi de zăpadă.

Peste câteva zile vom sărbători Nașterea Domnului, cea mai frumoasă sărbătoare a anului. Acum toată lumea se pregătește pentru Crăciun...

Trecând pe la familia lui Ioan Ruja din Micherechi, acolo m-a așteptat o atmosferă aproape sărbătorească. Pe masă ardeau lumânări, din vitrină îmi zâmbea un om de zăpadă și un Moș Nicolae, iar niște stelute agățate pe dulap străluceau, așteptând și ele Crăciunul. Toate semnele mi-au prevestit că acești oameni așteaptă praznicul. Iar discutând cu ei, am observat că soții Maria și Ioan, împreună cu copiii lor Ionică, Petre și Maria se pregătesc și în suflet pentru marea sărbătoare din prag.

– Cum vă pregătiți pentru Crăciun? – întreb prima oară în general, și aștept puțin, ca membrii familiei

să-și adune gândurile. Apoi, începem să vorbim, când unul, când altul povestește, și așa, încetul cu încetul, ne putem imagina cum își petrece Crăciunul familia Ruja din Micherechi.

– Atmosfera pregătirilor începe încă la sfârșitul lunii noiembrie – îmi spune

Maria, mama – atunci pregătim cununa și aprindem prima lumânare. În acest an am făcut cununa cu fetița mea și pentru „Săptămâna Românească” de la școală.

– Cum vă împărțiți treburile, sarcinile?

– Toți avem parte în această pregătire. Copiii îmi ajută la curățenie, la prăjituri, la gătitul mâncărilor, la împodobirea locuinței, a bradului etc. Apoi, în după-masa de Ajun începe gătitul pentru mesele festive.

– Gătiți mâncare specială sau tradițională pentru cina de Crăciun?

– Avem un obicei de-al casei. De Crăciun pregătim în fiecare an rață friptă, și pe lângă asta salate, ciuperci. De fapt, friptura e tradițională, garniturile sunt variabile, în fiecare an altceva. Gătim prăjituri, și mama ne face în fiecare an colac cu mac. Avem tacâm și serviciu de masă pe care-l folosim special pentru această sărbătoare, în fiecare an așternem masa de Crăciun cu această garnitură.

– Cine împodobește pomul?

– Până eu aștern masa, copiii împodobesc pomul – continuă Maria – apoi urmează cina. Toată familia stă împreună. Este o seară plăcută, plină de atmosferă tainică, este o adevărată sărbătoare.

– Numai după cină ne dăruim cadourile! – preia cuvântul Ioan. Darurile sunt întotdeauna adevărate surprize. Dacă se întâmplă că

cineva găsește vreun cadou împachetat înainte de vreme, nu-l desface. Suntem obișnuiți ca darul de Crăciun să rămână pentru fiecare o surpriză.

– După cină stăm cu toții în jurul pomului, aprindem lumânările, artificiile și prinzându-ne de mâini cântăm împreună o colindă – mai aflăm de la Maria. Iar Ioan continuă:

– După-masă vizităm rudele, cunoscuții, prietenii, iar a doua zi stăm acasă și atunci noi așteptăm oaspeții.

– Copii, voi mergeți la colindat?

– Până am fost mici, ne-am dus! – zic băieții. – Mergeam la bunici, la neamuri, la cunoscuți, dar acum suntem mari, nu ne mai ducem.

– Însă la noi vin colindători! – spune Maria. – În noaptea Ajunului în fiecare an ne vizitează colindătorii.

– Diferă Crăciunul din trecut de cel de azi?

– În privința sărbătorească nu. Este o sărbătoare la fel de așteptată și azi, cum a fost în trecut – primul cuvânt fiind al Mariei, după care e preluat de Ioan:

– Diferența este doar că de pe acum copiii au crescut, se schimbă traiul și felul de viață în care trăim. Lumea are tot mai mari pretenții, cadourile de Crăciun sunt tot mai costisitoare și din cauza aceasta ajung în fiecare an la nivel tot mai înalt al prețurilor.

Un Crăciun de altă dată, când copiii erau încă mici

– Numai după aceea ne dăm cadourile. Acestea au devenit adevărate tradiții, care se repetă din an în an, chiar dacă astăzi copiii sunt mari.

– Cum trece întâia zi a Crăciunului?

– De obicei, dimineata mergem cu toții la biserică. După slujba sărbătorească, la amiază, ne adunăm împreună cu frații la părinții mei, la o masă comună – începe mama, preluând cuvântul capul familiei:

– Pe vremuri am dăruit copiilor lucruri folositoare, haine sau rechizite de școală... Acuma le căutăm voia, le cumpărăm ce le place, ce își doresc ei. Odată cu creșterea copiilor s-au mărit și cheltuielile, dar în privința cadourilor la noi surpriza și gestul e important – ne spune, cuprinzând parcă într-un cadru discuția noastră, mama celor trei copii ai familiei Ruja.

T. Cefan

Crăciunul

Una dintre sărbătorile mele preferate, Crăciunul, este pentru mine egal cu dragostea. Dumnezeu pentru noi, dragul meu cititor, și-a dat singurul său fiu, ca să avem viață veșnică. Isus Hristos trebuia să se nască, ca făcându-se mare, să se jertfească pentru noi, în dar; fără nici o plată.

Bineînțeles, toate acestea trebuie crezute. Adică avem nevoie de credință, ca nu cumva să o pășim și noi ca oamenii din timpul lui Noe. S-a întâmplat că Dumnezeu îi vorbise lui Noe, să facă o barcă cu trei etaje. Dumnezeu avea în plan să nimicească poporul (din cauza neascultării și a păcatelor) prin potopul cu apă. Noe le-a vestit oamenilor potopul, dar ei nu l-au crezut. Noe a terminat barca și Dumnezeu a mai așteptat șapte zile, ca oamenii să intre în barcă (arătându-și dragostea din nou). Dar ei, ne având credință, nu au intrat.

Când Noe cu familia lui și animalele au intrat în corabie, ușa s-a închis. Dintr-o dată a început să plouă. Ei! Oamenii văzând că plouă (pentru prima dată) au început să se sperie. Așa marea creștea-creștea. Mamele cu copiii-n brațe strigau: Noe! apa e pînă la genunchi. Deschide ușa! Ne pare rău că nu te-am crezut, că nu l-am crezut pe Dumnezeu. Dar Noe nu putea să deschidă, căci ușa a încuiat-o Dumnezeu.

Cu istorioara aceasta despre potop vă invit să intrăm cu toții – mic, mare, tânăr, bătrîn – în barca Dragostei lui Isus. Avem nevoie de dragoste și iubire.

Vă doresc sărbători fericite și îndulcite cu multe binecuvîntări!

Laura Martin, Micherechi

„Cu tine, cu voi” – cu Ana Crișan

Săptămîna trecută, joi, la 12 decembrie, o numeroasă asistență, formată mai ales din cadre didactice, elevi și studenți, a putut asista la o nouă lansare de carte românească. În sala de conferințe a Autoguvernarării pe Țară a Românilor din Ungaria a fost convocat un cenaclu, în cadrul căruia a fost prezentată culegerea de versuri ale profesoarei **Ana Crișan**.

De ce e apreciată Doamna Profesoară

Pătruns de atmosferă sărbătorească a fost chiar începutul seratei: în câteva cuvinte de suflet, doamna Ana Radici Repisky, moderatoarea întâlnirii a prezentat-o pe Ana Crișan, una dintre cele mai îndrăgite personalități pedagogice și didactice din țară. Cîte le-a avut vreodată Liceul românesc „N. Bălcescu”. Că nu e în această afirmație nici o exagerare o dovedesc declarațiile elevilor – și știm ce spirit critic dezvoltat au elevii – adunate în buchet de moderatoarea serii. „Deși nu-mi place matematica, am învățat-o, deoarece doamna profesoară explică foarte bine, așa am înțeles esențialul”, „Doamna profesoară e severă, dar foarte dreaptă – și îi place fotbalul”, „Deși m-am chinat cu matematica, în cei patru ani am îndrăgit disciplina și prin intermediul doamnei profesoare am reușit să pricep logica și esența matematicii”, „Doamna profesoară e severă, dar are un bun simț al umorului și se pricepe și la fotbal”, „Atît de bine și cu răbdare ne explică doamna Crișan matematica, încît nu e elev care, oricît nu i-ar plăcea matematica, să n-o priceapă”. Cam aceste aprecieri vin din partea elevilor. Dar aprecieri asemănătoare vin și din partea foștilor elevi, căci generații în șir au priceput și îndrăgit matematica tocmai prin intermediul profesoarei.

Încă de cînd era elevă a iubit poezia

Fetița din Pusta Otlăcii a cunoscut două pasiuni: matematica și cititul. Iar dacă matematica i-a cizelat logica și mintea, cititul i-a dezvoltat înclinațiile spre literatură, mai ales spre versuri. Poeziile clasice i-au devenit lecturile preferate, versuri de Eminescu și Coșbuc au însoțit-o pe tot drumul pe fetița din Otlaca, pe liceana de la „Bălcescu”, pe studenta de la universitatea din Debrecin, iar apoi pe profesoara liceului românesc din Giula. Iar tot din fragedă tinerețe, Ana Crișan a și încercat gustul rimelor în primele încercări firave, trimise gazetei

Făgăduială

*Ți-am promis odată,
N-oi fi vinovată,
Ți-oi crede cuvîntul,
N-a fugi cu vîntul.
Cînd minciuna tace
Inima-ți dă pace.
Tu meriți răsplătă:
O drăguță fată.*

românești. Iar de atunci au trecut decenii, ani în care a rămas fidelă scrisului, încercărilor poetice în limba română. Iar aceste încercări

cări au fost încununat recent printr-un volum. Acesta poartă titlul „Cu tine, cu voi”, fiind redactat de **Tiberiu Iuhas**. Publicația apărută în îngrijirea AȚRU, a fost sprijinită financiar de Departamentul pentru Minoritățile Naționale din Cadrul Ministerului Patrimoniului Național.

„Mai ușoară e o zi plină cu ore de matematică...”

Calmă și cumpătată la vorbe, Ana Crișan a fost nevoită, de astă dată, să se adreseze și publicului. A făcut-o cu obișnuita-i modestie și cu destăinuirea cum că „ar fi mai ușoară o zi plină cu ore de matematică decît să vorbesc acum în fața publicului”. Dar doamna profesoară a făcut-o simplu și frumos, în cuvinte sincere, adresate inimii, în cuvinte care au dovedit că, deși se exprimă rar, totuși o știe face într-un mod ales. De fapt,

această scurtă alocuțiune putea conta drept una dintre culmile serii, căci rareori auzim o destăinuire de acest fel, fără alură artistică, fără înflorituri de prisos: simplu, curat și sincer.

„Nevoia de modele pentru generațiile următoare”

Studiul explicativ, adevărat „laudatio” la volumul lansat, a fost prezentat de profesoara universitară doamna **Lucreția Fluieraș** de la Szarvas. Mai jos redăm cîteva pasaje din „cursul extraordinar de literatură română”:

„Poeta Ana Crișan are propria-i lume interioară, sufletească, extrem de bogată, plină de iubire față de oamenii cărora li se adresează. Dinspre această lume sufletească – un depozit de bine și frumos – poeta simte nevoia mărturisirii, a confesiunii. Așa a luat naștere poezia.”... „De această dată ne

aflăm în fața unei poete care e mai puțin complicată în exprimarea gândurilor și sentimentelor, a lumii interioare, făcîndu-ne părtași la această lume printr-o poezie simplă, într-o tonalitate caldă, accesibilă. Într-o formulă poetică simplă, poate exprima frumosul și existența sufletească pură, o poezie inocentă despre mulțimea sentimentelor (omenești), proprii structurii sale.”... „Ana Crișan este modelul pasiunii pentru munca intelectuală, în special modelul pasiunii pentru limba română, a cărei expresivitate poetică o îmbogățește prin acest volum.”... „Ca orice autoare care se respectă, Ana Crișan are poezia crezului poetic (ars poetica), poezia credinței în scrierile sale, în cuvîntul poetic despre care, într-o formulă retorico-interogativă, crede că poezia pe care o semnează are viitor; cu atît mai mult, cu cît se simte *cu stea norocoasă* – semnul celor aleși să scrie versuri.”

„Prima floare...”

După cuvintele alese, după multe flori de stil au urmat adevăratele flori, în frumusețea lor naturală. Căci mulți dintre oaspeți au sosit cu flori în mînă, așteptînd să le vină rîndul. După programul frumos conceput, în care s-au împletit lecturi din versurile volumului, studiu explicativ, cuvinte de suflet, evocări, a urmat adevărata lansare, cînd autoarea a dedicat noua carte. Un șir lung s-a mișcat încet, răbdător, iar odată cu creșterea numărului cărților dedicate a crescut și numărul buchetelor de flori aduse de colegi, elevi și studenți. Iar în timp ce doamna Crișan scria sîrguincios, oaspeții au mai stat laolaltă discutînd la marginea cărții, la marginea unei sărbători a cărții care s-a transformat și într-o sărbătoare a sufletelor receptive la mesajul adînc uman, transmis prin culegerea „Cu tine, cu voi”.

E. Illyés

Cele mai frumoase texte comentate (5)

Lucian Magdu: Bun-rămas

poezie durerii ♦ meditația amară ♦ modernismul poeziei

„În timp ce de sub pânza
de nouri plumburii
goniți de vânt
lânced lucește Soarele,
peste tot satul, peste vii,
precum o țesătură deasă
s-a așternut o oaste
de rândunele gureșe.
Își strâng putere
câci curând
pleca-vor peste zări zburând,
înspre meleaguri depărtate...
Acum, în clipa asta-s trist
– ce e cu mine, nu-mi dau seamă –
mi-e inima numai durere
și numai teamă,
că plec și eu la drum
– cu cântecu-i amăgitor
sirenele mă cheamă...
Deci, Dumnezeu cu voi
o, consăteni ai mei:
români, și sârbi, și unguri, –
bătrâni plini de nevoi
și tineri fără griji:
flăcăi și fete...
Și mai privesc o dată
Satul acesta-n care-ncap
mai multe turle
și trei limbi,
ca să mi-l scrijelesc în cap,
– și veșnic fiece bătaie
a inimii-mi rămâne – aici
pe-acest meleag...
Îmi iau deci bun-rămas cu drag,
câci nu știu,
nu știu Doamne, dacă
am să mă mai întorc vreodată.”

I. Interpretarea textului

Pe câtă adâncă durere, dusă ca povară asumată, pe atâta răscolitoare revoltă, pusă să acționeze frontal, ascunde în straturile sale lirice poezia lui Lucian Magdu. În textul interpretat câteva numere înainte, am anticipat că evocarea, ca formă de întoarcere prin memorie la anii copilăriei fericite și la locurile natale, devine o formulă poetică prezentă în majoritatea poeziilor sale. Poemul de acum, *Bun-rămas*, este unul din textele de vârf ale creației magduniene; atât prin densitatea ideilor și stărilor poetice, cât și prin modernitatea formulei lirice, alta decât poezia cu formă fixă, pe care am întâlnit-o în textul anterior comentat, *Amintire*. O primă diferență constă în mutarea accentului de

pe relația eu-lume la efectele în planul afectiv și, prin urmare, la o mișcare de imagine inversă, o retragere a eului în propria-i durere și suferință. Nu mai avem entuziasmul adolescentin al amintirii, nici bucuria licealului care aparține unui spațiu și unui timp împlinit, ci înfrângerea și ingenușchearea în fața unei existențe dezgolate și amenințate. Rememorarea și amintirea în prezent a timpului și locurilor de altădată nu mai aduc elanul și fericirea recuperatoare pentru ființa poetului, ci adâncește mai mult criza, ruptura, semnificată aici prin **poezia mării despărțiri**. E vorba de o dublă despărțire: una de pierdere a spațiului, de rupere de locurile obârșiei sale, și cealaltă, de despărțire definitivă, sub aspect temporal, adică de ireversibilitate a întoarcerii. De aceea, poemul acesta ia forma unei ultime scrisori

de despărțire, care are sugerate în structura ei treptele ruperii și despărțirii.

Poezia cuprinde, deci, două mari părți complementare*. Prima stabilește o relație de determinare directă, de la cauză la efect, între manifestările și fenomenele naturii (norii plumburii, soarele palid, rândunelele gata de plecare) și stările eului liric, de la tristețea momentană („Acum, în clipa asta-s trist”), la starea confuză de pierdere a oricărui control rațional* („ce e cu mine, nu-mi dau seamă”) până la tragismul existențial* al cărui capăt se găsește în apropierea morții, cu toate semnele ce-o anunță (durere, teamă, cântecul sirenelor). A doua parte cuprinde raporturile eului cu lumea umană de care se desparte, exprimând punctul culminant* al tragicului, o despărțire definitivă fără posibilitatea întoarcerii. Această distribuție* a părților impune și o delimitare a spațiului și timpului: pentru prima parte spațiul sugerat este cel al unei naturi tomnatice, cu semnele unui timp în trecere continuă (norii goniți de vânt, rândunelele devin „oaste” adunată la sfat de plecare); pentru cea de-a doua parte, spațiul este cel al locurilor natale, un spațiu uman al conviețuirii (români, sârbi, unguri) dar și spațiu al tinereților consumate („flăcăi și fete”) și, în fine un spațiu al limbilor și religiilor („mai multe turle/ și trei limbi”). Toate aceste trei componente spațiale se întâlnesc în figurația satului natal, purtat de-acum încolo doar în memoria afectivă a poetului. Aici timpul este deci cel poetic, al păstrării în amintire a satului („ca să mi-l scrijelesc în cap”). Tocmai fiindcă eul poetic are o rădăcină în sat („și veșnic fiece bătaie/ a inimii-mi rămâne aici/ pe-acest meleag”) și o alta departe de el, care îi refuză revenirea („nu știu Doamne, dacă / am să mă mai întorc vreodată”), poezia se înscrie în categoria **ele-giei***, un cântec liric tragic

asupra timpului, existenței și sfârșitului inevitabil.

Figuri și valori stilistice. De observat că poemul se construiește simetric, prin două structuri ale timpului, exprimat prin adverbe de timp, primul un timp fragmentat, al momentului „în timp ce”, iar al doilea un timp absolut prin negația sa, „vreodată” (citit poetic „niciodată”).

În primul caz e timpul concret al privirii cadrului de toamnă, cel de-al doilea e un timp abstract, neștiut nici de Dumnezeu, nici de eul poetic. Epitetele poemului sunt, în cea mai mare parte a lor, epitete descriptive („nouri plumburii”, „rândunele gureșe”). Metonimiile „mai multe turle”, „și trei limbi” exprimă comunitatea în diversitate, o comunitate religioasă și una lingvistică. Poemul folosește și simbolul mitologic* al **sirenelor***, care exprimă chemarea și amenințarea morții, obstacole care împiedică revenirea eului pe plaiurile natale. Meleagurile îndepărtate spre care vor călători rândunelele intră în legătură directă cu tentația călătoriei eului, însă o călătorie fără întoarcere, plină de durere și temeri. Locul spre care eul călătorește este un loc al sirenelor, a căror chemare este amăgitoare, o capcană din care nu va mai putea scăpa. Simbolul este asimilat aici acestei călătorii cu sfârșit dureros și tragic. Tragismul, de care vor-

Fișa bibliografică: Poemul *Bun-rămas* apare în volumul **Confesiune**, Buda-
pesta, 1991, la pag. 30–31.
Din aceeași sferă tematică și
cu aceeași formulă poetică
(elegia) fac parte și poemele
*Colind, Copilărie, Cât am
trăit aici, Confesiune*, din ace-
lași volum citat. **Referințe
critice.** Ștefan Crăsta, *Lucian
Magdu-omul și poetul*, în
Lumina '90–'93; Gh. Petru-
șan, *Recviem pentru Lucian
Magdu*, în *Conviețuirea* nr.2-
3 / 1997; Lucreția Șipoș-Flu-
ieraș, *Poezia lui Lucian
Magdu*, în *Noi*, nr.19/ 1996,
In memoriam, în *Noi*, nr. 20
/ 1998; *Foaia românească*
nr.19/ 2002; Cornel Mun-
teanu, *Scritori români din
Ungaria: Lucian Magdu*, în
Steaua nr. 2/1999.

beam, este trădat în text prin adresarea directă, fie în formula exclamației dureroase („o, consăteni ai mei”), fie cea a declarației finale a mării despărțiri („Îmi iau deci bun-rămas cu drag”). Singurul contact posibil cu satul și lumea lui rămâne înscrierea în memoria afectivă, un gest suprem al încrustării în memorie, exprimat printr-un verb al acțiunii dureroase („ca să mi-l scrijelesc în cap”).

Acestor stări, poetul le găsește și formula unei poezii moderne, așezată grafic prin versuri în scară, alternând rime desperecheate (vers scurt cu vers lung, „curând /...zburând”) ori rime imperfecte, numite și asonanțe* („...dacă /...vreodată”). **Cornel Munteanu**

Mic dicționar explicativ

asonanță, figură de stil la nivel fonetic rezultată din potrivirea sau apropierea ultimelor sunete dintr-un vers

complementare două situații, stări, evenimente, care, deși aparțin la două zone diferite, ele se completează una pe cealaltă

distribuție împărțirea, așezarea unor fragmente de text pe anumite părți

elegie specie a poeziei lirice care exprimă tristețe, jale, suferință, sentimentul sfârșitului

mitologic care trimite la povestiri fabuloase, cu acțiune și personaje din timpuri imemorabile

punct culminant momentul de maximă încordare a unei stări sau a unei acțiuni; aici momentul în care durerea poetului se află la o intensitate maximă.

rațional care ține de gândire, rațiune, intelect

sirene, personaje din mitologie care, prin cântec și dans, atrag în cursă eroii și îi împiedică să-și urmeze planurile inițiale. Cântecul și dansul sirenelor capătă în poezie semnificația de cântec al morții. Asemenea personaje apar în momentul când Ulise se întoarce acasă, în poemul *Odiseea* de Homer.

tragism existențial stare a existenței rezultată din înfrângerea unor valori umane, printr-un șir de întâmplări dureroase, nenorociri care duc la sentimentul sfârșitului vieții. A privi existența ca o permanentă suferință, ajunsă în pragul ultim.

Prunci care flămînzăsc

Jenerație dă vrîsta me, da' și mai bine cii mai batrîni dîcît mine, – nu-s pre mult amu, – îș aduc aminte cu durere dă vremurile cînd, în cele mai multe familii dă la sate, pruncii flămînzeu cu grămada. Dîpă bătaie lume o fost săracă, țărani n-aveu cotare, apu și dîn ce le aduce pămîntu ce mai mare parte o trăbuit s-o deie la stat, dă le-o rămas ceva, dă nu le-o rămas nimica. În anii aceie răi, zo că și io am ajuns să cunosc și să sînțesc că ce înșamnă să flămînzăști, să te culci sara cu stomacu aproape gol, să te trezești dimineața la o gură dă mălai, să capeț la mneazăză olea' dă zamă cu croampe ș-așe.

O vinit apoi vreme cînd s-o tomnit oleacă treabă. „Democrație”, înt-on fel uarecare, o șters sărăcie. Tăt uomu – d-o vrut, dă n-o vrut – o trăbuit să lucre indeva, o avut ceva ciștig, tăte mărfurile și cele dă mîncat or fost leznă, mulțime ș-o zidit lăcașuri noi, ș-or cumpărat televizoare și tăt felu dă mașini, așe că lume s-o sînțit fericită, la nime nu i-o păsat că statu să bagă dîn datoriie-n datoriie.

În vreme aceie nime n-o citit în uiașaguri, n-o auzit la radio, n-o văzut la televizor nici o știre dăspră baiurile noaște, da' dăspră foamete

dîn țările africane, uă dîn țările răsăritene am căpătat dăstule, numa ca să știm să prețuim tăt ce căpătăm dă la rejimu în care trăim. Ce-i drept îi drept: îngăzdăci nime nu s-o putut, da' barem și foamete o perit p-o vreme ctiar și dîn amintire jenerațiilor mai în vrîstă, și cu asta tăte s-or scris pă sama trecutului.

O trecut apoi și lume aceie, și cu democrație noașă s-or înștimbat tăte dîn juru nost. În rejimu aista nou, mainu tăt, ne-am băgat pă acieș treaptă dă trai, și cu sufletu-mpăcat că în țară la noi nime nu mai flămînzește. Apoi, nu la multă vreme, unii, nu mult, or început să să-mbogățască, – în vreme ce alți, – dîn zî în zî tăt mai mult, – or început să alunece tăt mai jos în traiu lor. Dîn păcate, nu dîn vina lor. Multime ș-o terdut locu dă muncă, forintu ș-o terdut valoare, scumpeala o crescut dîn ce în ce mai iute, și iacă că am ajuns dîn nou înt-o situație cînd sărăcie ș-o vîrit nasu în rîndu unor pături întrej dă oameni...

S-apropie sfîrșitu dă an, așe și Crăciunu. Și cum îi datina mai nou, dîn zî în zî ne vin vești cu statistice dă tăt felu. Așe și cu privire la numărul oamenilor săraci. Numa că oamenii săraci au

prunci. Dă cile mai multe uări mai mult dîcît cii bogaț. Apu ștatisticele-s năcrutațoare. Nu cunosc mnîlă nici cînd ne adevăresc cum că sute dă mii dă pruncași și părinți lor așteaptă Crăciunu cu cămara goală și fără speranța că or ave bucată dă sărbătoare.

Nu zîc, mult să prăbălesc să-i ajute. Mai ales amu, dă Crăciun. Dumnezo le alduiască gîndu! Numa că foamete nu cunoaște calendaru: inde ie ș-o pus picioru, l-o pus p-on an, – uă pă și mai mult, – așe dară pruncașilor nășatui cu anu întreg, nici Crăciunu nu le sporește încredere în viitor, fie că ni mnîlă dă ii, fie că nici nu vrem să luăm la cunoștință stare lucrurilor.

Multe baiuri sînt pă lume, și multe or fi și în viitor. Da' barem numărul pruncașilor care flămînzăsc dac-ar scade, și nu mnîla pă care o sînțim față dă ii!

Sandu Popa

Anecdote din vechime

Să vorovește-n sat cum că nană Floare a Tulocului, cînd o fost mai tînără, o dată în viața ii, s-o dus la doctor s-o coate că ce bai are cu inima. Doctoru u-o cotat cum să cuvine, pînă aște u-o întreat:

– Nană Floare, dă cît ani iești?

– Dă șazăci împliniț.

– Așe-i viața. Dă douăzăci nici noi n-om mai fi, – o ie în glumă doctoru.

– Nu zo, domnu doctor, da' dă șaptezăci încă aș vre să fiu, – i-o răspuns nană Floare, care amu-i ce mai batrînă babă în sat la noi.

Cu vecina noastă, cu Ana Bălanului s-o ntîmplat că, la cîteva zile dîpă ce s-o măritat dîpă Mișca lu' Slovac, s-or și sfădit una bună. Ana o-nceput să-i înșire bărbatului:

– Nu uita că la casa asta io le-am adus tăte: pămînt, cai, cocie și ce mai știu io ce! Io ț-am cumpărat și hanele dîpă tine! Aș vre să știu că tu ce-ai avut înainte dă ce ne-am fi cununat?

– Hodină și pace, – i-o răspuns Mișca, și cu asta o ieșit dîn casă.

Asta-i „hodina lu' Mișcuța”.

Popa bătrînu, la o înmormîntare, cînd o vinit rîndu să-i amintească vrîsta mortului, dîn zmintea o spus că „Dumnezo l-o luat la lel înainte dă a fi împlinită optzăci dă ani”. Dîpă îngropăciune on neam d-a mortului o mărș la popă și i-o amintit:

– Dom' părinte, untu mneu n-o-implinit încă nici măcar șaptezăci dă ani.

– Nici on bai, făt-mneu, – i-o răspuns popa, – i-a împlinit iel acolo-n groapă.

D-aici vine zicala ceie, că „o zmintit ca popa cel bătrîn”.

Am citit că...

Pe vreme cînd și la noi, – dîpă cîteva zăci dă ani lucraț în sărăcie și pă unităț dă muncă, – încă înflore colectiva, oamenii mai bătrîni, beteji și năputincioși, care s-or băgat cu sila în colectivă cu pămîntu cu tăt, or căpătat dîn cînd în cînd cîțva bănișiori, să zîcem că tumna atîța să nu flămînzăscă. Cii care ierau mai în stare bună mereu ii la colectivă dîpă plătuță, în vreme ce la cii mai sclăbănoji le trimeteu banii pîn poșta.

Așe s-o putut întîmpla că odată, așe cătă Crăciun, poștașu nost d-atunci o trăbuit să ducă la cîțva bătrîni năște bănișori. Numa că, fiind cam băutor, nu pre o putut trece p-îngă o crîjmă să nu arunce „ud pă uscat” cîte-on păhărel dă băutură. Așe s-o ntîmplat asta și dă data aceie: ice o băut oleacă, cole o băut oleacă, dă pînă la urma urmii ș-o băut tăt bănișorii lui. Cînd i-i s-or gătat banii lui, ș-o pus brîncă și pă banii altora. Bunăuară pă banii nanii Măriuca a lu' Muteanu, – Dumnezo o ierte ș-o hodinească – așe că și p-acie i-o moiet în băutură.

In ceie zî, dimineața cînd s-o trezît și ș-o dat sama că ce-o făcut, i-o spus și la nevastă, cu care s-o și înțales – cred că nu cu voarbă bună, – că i-or plăti datorie pă care și u-o făcut. Așe o și fost. Baba, cînd o auzît că ce și cum, l-o iertat pă poștaș, nu l-o ielentit nicării, da' nu s-o putut răbda să nu povestească păjanie asta la tăt vecinii, cu asta o și ajuns nănorocitu pă gura satului. Dă rușine, la cîteva zile, o și abzis dîn postu lui. Asta i-o fost pe-deapsa.

Intîmplare asta așe m-o vinit în minte că am citit înt-o gazetă românească o pățanie tumna ca a noastă, – haba, „nimic nu-i nou pă lume!” – bunăuară cum că, înt-on sătuleț dîn munt, în luna trecută, o poștășită, ducînd pensie la bătrînii satului, o gîndit una și s-o puscris ie pă cecu pensionarilor. Asta o-nsămnat că ie o pus banii-n jeb și s-o luat și s-o dus cu ii la uăraș, o cumpărat ce i-o trăbuit pă Crăciun, da' mai ales ce or cerut cii patru pruncași, pă care-i crește sîngură, dăuarece o rămas văduvă amu-i anu.

Tăte așe n-or fost d-ajuns să schepe dă osîndă: încă în sara aceie or mărș la ie acasă poliștiții și u-or luat cu ii. Mnîlă numa atîța or avut față dă ie că u-or lăsat să-ș tragă-n rînd pruncașii și să-i ducă la o mătuse d-a lor.

Veste asta nu-i mai lungă, măcar că io aș fi fost curios să știu că uare ce s-o ntîmplat cu darurile cumpărate pruncașilor dă Crăciun, că, sîncer să fiu, io le-aș fi lăsată la casă... Știu io bine că leje-i leje, și că hoșie treabă pedepsită. N-ar fi bine dacă n-ar fi așe. Numa că pă mine mă doare la inimă cînd îi voarbă că cineva le-o „furat” bucurie praznicilor unor pruncași năvino-vaț dă soarte în care or ajuns. Spuneț-îm mie, cine ar și face dreptate înt-o treabă ca asta? Că, dîn păcate, nici milostenie nu să dă în cînte, ctiar și dacă, în unele împrejurări, inima ne-ar îndemna la binefacere, – să zîcem dă Crăciun.

Vă dorește sănătate cît mai bună și numa bine:

Ion Podaru
pensionar

GLUME

Doi pretin vorbăsc la crîjmă:

- Dîrce iești așe dă amărît, hortace?
- L-am terdut pă Bobi, cățalașu mneu drag.
- Pune în uiașag că-ț coț cățalașu.
- Haba aș pune, că iel nu ști citi.

◆◆◆

La ișcoală doamna învățătoare le răs-pică pruncilor:

- Nu să zîce codiță, ce virgulă!
- Păstă cîteva zile, învățătoare îl întreată pă Ionița:
- Dîrce ai lipsît ieri dă la ișcoală, ai fost beteag?
- Nu. Da' tata o tăiet porcu și io o trebuit să-l fîn dă virgulă.

◆◆◆

- Cît îm treabă ca să învăț să conduc mașina?
- Trii.
- Cum așe? Trii ceasuri?
- Nu. Trii mașini.

◆◆◆

- Gîcitoare mi-o prevestit că oi ave o pagubă mare dă bani.
- Și cît i-ai plătit pîntru veste asta re?
- Cinci mii dă forinți.
- No, asta-nsamnă că n-o zmintit.

Cea mai frumoasă noapte de Crăciun nu am trăit-o în copilăria mea de copil născut și crescut la oraș, ci mult mai târziu, la începutul anilor '80, într-un sat de pe Valea Izei.

Părăsisem capitala sordidă, cu străzile acoperite de mizgă, cerul murdar coborât pînă la asfalt, nesfîrșitele

Ana Blandiana

Bucuria minunii

cu întunericul care nu îndrăznește încă să coboare peste sat, dar stătea ca o cunună agățată, rotundă, pe munți – s-au pornit să

pe preclasic, cuvinte care ajungeau la ascultător de neînțeles, ca niște misterioase fărîme sonore, încărcate de puteri magice. Au urmat apoi – odată cu orele serii crescînd și vîrstele – elevi mai mici și elevi mai mari, tineri țărani, studenți întorși la părinți de Sărbători, fete și băieți, bărbați și neveste, babe și moși, într-un fel de progresie rituală, care impunea praznicului o rigoare ancestrală și o severitate fascinantă, iar în gurile lor – cu dinți în schimbare sau știrbe de mult – colindele se repetau ca într-un carusel fermecat, devenind tot mai limpezi, tot mai de înțeles, și apoi pierzîndu-se din nou în ceața acustică a vîrștelor. Spre dimineață, să fi fost ora șapte sau poate chiar opt, după viclemuri feerice, cu tineri travestiți în fecioare, magi, crai, îngeri, ostași, noaptea colindelor a fost încheiată aproape magic de un moșneag, trecut de optzeci de ani, care a cîntat cu o voce tremurătoare, ca pe un descîntec, colindul bătrînesc al fermecei mioare: „Mărguși trei păcurei, / Hoialin, iară lin, / Cu oile după ei, / Hoialin, iară lin, / Mărguși cu oile-n munte, / Hoialin, iară lin, / Cu iarbă pînă-n gerunche, / Hoialin, iară lin...”.

Au trecut mai bine de

douăzeci de ani de la acea noapte de Crăciun petrecută într-un sat maramureșean în care ninge ca-n copilărie. Ajunsesem în mijlocul zăpezilor de altădată și al datinilor, care nu erau

repetare mecanică de gesturi și cuvinte cu sensul pe jumătate uitat, ci trăire a bucuriei minunii. Colindele nu celebrău nostalgia copilăriei și a credinței, ci erau chiar credință și copilărie. Iisus se naștea din nou și era copil asemenea nouă, și nimic nu era pierdut atîta timp cît Iisus continua să se nască și să fie copil, de două mii de ani copil...

cozi la carne și colindele în falset din tramvaiele promiscue, într-o disperată încercare de a descoperi că mai există, că a mai rămas ceva autentic, nedegradat de mizerie, nemurdărit de spaimă. Din această șovăitoare, nesigură de sine iluzie s-a născut ireala ascensiune spre datini din Maramureșul acoperit de zăpezi.

Noaptea colindelor a început pe la orele patru ale amiezii, cînd – o dată

curgă cetele de colindători copii. Cîte doi-trei sau, mai organizați, cîte șase-șapte coconi – încotoșmănați în sumane de lînă țigaie tighelitate cu negru, în ițari, zadii și opinci, abia știind să meargă și abia știind să vorbească, dar intrați de pe acum în port și tradiție, ca niște adulți miniaturali decamdata – se opreau sub geamuri sau la uși și își împleteau glasurile subțiri ca niște firicele de arnici cîntînd, ingenuu și aproa-

Tudor Mușatescu

PRIMII FULGI

(fragment)

În jurul felinarelor de gaz aerian și oriunde e lumină roiesc, în bătaia ei, molii mari de acid boric.

Ninge.

Odată cu ajunul Crăciunului, ca o vestire a lui, cei dinții fulgi cad deasupra Capitalei. Într-un ceas numai au acoperit-o sub năvala lor albă și fluturătoare.

Întîi ochii înghețați ai lacurilor din grădini și din parcuri au făcut albeață. Apoi mustățile birjarilor cu capetele înfundate în glugi de ku-khux-klani au încărungiț subit. Cren-gile copacilor din curți, de pe bulevarde și de pretutindeni, s-au glasat cu zahăr tos, grilajurile și-au agățat ghirlande de hermină, acoperișurile caselor s-au transformat în cata-ifuri enorme și de-a lungul străzilor înghețate s-au întins pajști albe de vatălină.

Calea Victoriei sub ploaia de confetii albe are un aspect vesel de carnaval. Lumea forfotește pe trotuare alunecînd pe șoșonii noi, șirurile de mașini trec încet, în scîrșuit de frîne reci, vitrinele își sclipesc culorile în fulgere orbitoare de lumină și la întretăieri agenții de circulație – sub pelerinele lor ninse – par Moș Crăciuni legați de stopuri.

În magazin toată lumea cumpără. În mîinile îndemînă-tice ale vînzătorilor maldăre de pachete se grămădesc pe teighele, crucificate sub legătura lor de sfoară aurită. Și fie-care trecător, pe strada asta a tuturor bucuriilor, are un pachet nins, agățat de degetul mînușii.

Din băcănii băiețașii de prăvălie, cu șorțurile albe peste paltoane, ies ducînd spre mașinile care așteaptă cu portierele deschise coșuri mari înțesate de pungi și pachete. Coșuri din care sticlele de șampanie scot capetele în afară ca niște giște cu gîtul poleit din desagii țărănilor veniți la oraș cu procese.

În aer miroase a șuncă fiartă și a mandarine.

O sanie – cea dinții în anul ăsta – trece pitorească și mititică sunîndu-și clopoțelii de alamă. Și sunetul clopoțelilor se strecoară în triluri evocatoare prin urletul claxoanelor și trompetelor și se pierde ca un cîntec dulce în văzduhul comercializat de reclame luminoase, transformat într-o pagină de ziar electric, cu litere roșii, albastre și intermitente de neon.

A-nceput de ieri să cadă
Cîte-un fulg, acum a stat,
Norii s-au mai răzbunat
Spre apus, dar stau grămadă
Peste sat.

Nu e soare, dar e bine,
Și pe riu e numai fum.
Vîntu-i liniștit acum,
Dar năvalnic vuiet vine
De pe drum.

Sînt copii. Cu multe sǎnii
De pe coastă vin țipînd,
Și se-mping și sar rîzînd;
Prin zăpadă fac mătănii
Vrînd-nevrînd.

Gură fac ca roata morii;
Și de-a valma se pornesc,
Cum prin gard se gîlcevesc
Vrăbii gureșe, cînd norii
Ploi vestesc.

Cei mai mari acum din sfadă,
Stau pe-ncăierete puși;
Cei mai mici, de foame-aduși,
Se scîncesc și plîng grămadă
Pe la uși.

Colo-n colț acum răsare
Un copil, al nu știu cui;
Largi de-un cot sînt pașii lui,
Iar el mic, căci pe cărare
Parcă nu-i.

Haina-i măturînd pămîntul
Și-o tîrăște-abea, abea:
Cinci ca el încap în ea,
Să mai bată, soro, vîntul
Dac-o vrea!

El e sol precum se vede,
Mă-sa l-a trimis în sat,
Vezi, de-aceea-i încruntat,
Și s-avîntă, și să crede
Că-i bărbat;

G. Coșbuc Tarna pe uliță

Cade-n brînci și să ridică
Dînd pe ceafă puțintel
Toată lîna unui miel:
O căciulă mai voinică
Decît el.

Și tot vine, tot înoată,
Dar deodată cu ochi vii,
Stă pe loc – să mi te ții!
Colo, zgomotoasă gloată,
De copii!

El degrabă-n jur chitește
Vrun ocol, căci e pierdut,
Dar copiii l-au văzut!
Toată ceata năvălește
Pe-ntrecut.

– „Uite-i, mă, căciula, frate,
Mare cît o zi de post –
Aoleu ce urs mi-a fost!
Au sub dînsa șapte sate
Adăpost!”

Unii-l iau grăbit la vale,
Alții-n glumă parte-i țin –
Uite-i, fără pic de vin
S-au jurat să-mbete-n cale
Pe creștin!

Vine-o babă-ncet pe stradă
În jocul rupt al ei
Și încins cu sfori de tei.
Stă pe loc acum să vadă
Și ea ce-i.

S-oțerește rău bătrîna
Pentru micul Barbă-cot.
– „Ați înnebunit de tot –
Puiul mamii, dă-mi tu mîna
Să te scot!”

Cică vrei să stingi cu paie
Focul cînd e-n clăi cu fin,
Și-apoi zici că ești român!
Biata bab-antrat în laie
La stăpîn.

Ca pe-o bufniț-o-nconjoară
Și-o petrec cu chiu cu vai,
Și se țin de dînsa scai.
Plină-i strîmta ulicioară
De alai.

Nu e chip să-i faci cu buna
Să-și păzească drumul lor!
Rîd și sar într-un picior,
Se-nvîrtesc și țipă-ntr-una
Mai cu zor.

Baba și-a uitat învățul:
Bate,-njură, dă din mîni:
– „Dracilor, sînteți păgîni?
Maica mea! Să stai cu bățul
Ca la cîni!”

Și cu bățul se-nvîrtește
Ca să-și facă-n jur ocol;
Dar abia e locul gol,
Și mulțimea năvălește
Iarăși stol.

Astfel tabăra se duce
Lălăind în chip avan:
Baba-n mijloc căpitan,
Scurpă-n sîn și face cruce
De Satan.

Ba se răscolesc și cîinii
De prin curți, și sar la ei.
Pe la garduri ies femei,
Se urnesc mirați bătrînii
Din bordei.

– „Cei pe drum afită gură?”
– „Nu-i nimic. Copii ștregari.”
– „Ei, auzi! Vedea-i-aș mari,
Parcă trece-adunătură
De tătari!”

Din calendarul țaranului IGNATUL (20 decembrie)

Ai grijă, femeia să pregătească toate cele pentru tăierea porcului – vineri e Ignatul și ea e oprită de la munci; de va lucra, se va opări cu apă clocotită. Taie porcul în zorii zilei, pune într-o covată cu sare carnea și șoricul proaspăt, alege cele trebuincioase pentru caltaboși, cîrnați și chișcă; dă pomana porcului nebulului de Peștișor, care-a junghiat grăsunul, pune de-o parte și pentru alde Năstăsică, care e milos și nu taie de-ai lui, trimite-i o ciosvîrtă și lui Trăienică, primarul, cum ai avut înțelegerea cu el. Taie mai bine doi porci, mîncarea țărănească boale n'aduce. Treci și pe la moară, vezi ce mai pun la cale liberalii. Învățătură de a face cîrnați groși și suptîri: Cîrnați groși. Să iai carne pulpă macră dupre armul rîmătorului, ocă 3, și să o speli bine cu musilez au vin alb, și spălîndu-o, să o pui la teasc, ca spetele și limbile să stea 24 de ceasuri, ca să iasă tot mustul și toată humezeala. Deci ia untură iară de rîmător, oca 1 pol, piper numai zdrobit, dramuri 16, scorțișoară pisată dramuri 16, cuișoare pisate dramuri 5, sare dramuri 40; pisînd carnea și grăsimenii bine în pio, să amesteci dresurile bine cu carnea, stropind cu musilez au cu vin, și să lași să stea în pio ceasuri 12; apoi umple mașile spălate și grijite bine. Deci după ce le vei umplea vîrtos, cît numai să nu crape, apoi legîndu-le strîns, împungi-le cu un ac suptîre peste tot, și-i pune la soare au la aer, și tot a treia zi îi mai așază să se svînteze. Cîrnați suptîri. Să iai carnea să o hîncuești foarte mărunt și să pisezi mirodii de cîteva feluri, și piper, și chimen, și apoi să cauți o copae și să pui un rînd de carne, tot să alegi pe degite, puind-o în copae, tot cîte puțintea. Și dacă vei pune un rînd de carne, să pui peste acel rînd sare și mirodenii, apoi iar să pui un rînd de carne și iar să pui sare și mirodenii, tot așa, pînă ce vei pune carnea toată. Apoi să încălzești vin ca o ocă sau mai mult, precum vor fi cîrnații, și apoi să tot stropești carnea cu vin și să o frămînte doi înși, și tot să toarne cîte puțintel vin și să o frămînte, pînă ce să va face carnea ca aluatul, și apoi să o acopere pînă a doao zi; apoi umple mașile și să-i pui afară, pe supt strașini, și a treia zi să-i ia și să-i lătească cu mîna pe o masă, și iară să-i pue pe supt strașini; a treia zi iară să-i ia și să-i turtească cu sucitoriul, și tot a treia zi să-i turtească, pînă să supție. Deci să-i lași să stea afară pînă ce începe a îngheța.

Creșterea și tăiatul porcului la Chitighaz

În gospodăriile țărănești din Chitighaz, creșterea și îngrășarea porcilor a fost o preocupare generală. În viața familiei, tăierea porcului a fost un eveniment important de care se pregăteau zile în șir toată lumea. În fiecare casă, în fiecare familie se creștea și se îngrășa din primăvară pînă în

Scroafa se ținea separat. O scroafă bună făta 10-12 purcei. În ziua următoare li se smulgeau caninii, „colți de jos”, iar după cîteva săptămîni li se puneau belciugi în rît, ca să nu poată scurta prin tot cotețul. La 8 săptămîni, purceii erau în țărcați, gospodarul alegea purceii care urmau să fie

rea toamnei, oamenii puneau porcii la îngrășat, hrănindu-i mai ales cu porumb, cu „cucuruz”, cu tocătură în care mai amestecau și trifoi și tărîțe. Familiile, în general, tăiau un singur porc. Cei mai înstăriți tăiau doi: unul înainte de Crăciun, celălalt prin ianuarie. Cei mai buni porci grași erau cei născuți în decembrie, ca la tăiere să aibă un an și să fie cît mai mare. Pe vremuri, gospodarii din Chitighaz preferau porcii de rasă mangalița, cu păr lung și creț. După aceea au trecut la rasa yorkshire sau cornwall. Cînd porcul era destul de mare și gras, cînd abia se mai ținea pe picioare și nici nu mai avea poftă de mîncare, atunci i-a venit sorocul, atunci era timpul să fie tăiat.

Pregătirile începeau cu zile mai devreme. „Găzdoia” cumpăra condimentele: sare, piper, măgheran, boia, „piparcă dulce” și „piparcă usturoaie”, orez, „rișcaș”. Pe urmă, femeile pregăteau vasele, opăreau căldările. Stăpîna casei curătea ceața, usturoiul, zdrobea pipele în piulițe „dă zgură” și fierbea orezul. Între timp, bărbații pregăteau locul unde urma să fie pîrjolit porcul, pregătea o ușă sau niște scînduri mari pe care să fie pus apoi porcul gata pîrjolit, ascutea cuțitele, pregătea pentru ajutoare „rătie” și vin. Cu o zi înainte de tăierea porcului, gospodarii nu-l mai hrăneau, ca mațele să nu fie încărcate, căci altcum nu se pot desface cum trebuie.

Cînd gospodarul se pricepea la tăiatul și prelucrarea porcului, o făcea împreună cu alți cîțiva bărbați, vecini, ortaci sau neamuri. Dacă nu se pricepea să înjunghie și să prelucraze porcul, atunci era chemat un măcelar. Dar în orice caz, această muncă necesita o zi întreagă, din zori pînă noaptea tîrziu. Disdimineată, gospodarul aprindea focul și pune apă în ceaun la încălzire, pentru spălarea și opărirea porcului. Între timp soseau ajutoarele care erau serviți cu țuică, femeile erau îmbiați cu băuturi dulci. Apoi gazda intra în coteț, chema

Pîrjolitul porcului pe vremuri și azi

În gospodăriile din Chitighaz se țineau mulți porci de rasă mangalița

toamnă unul sau mai mulți porci, pentru a asigura alimentele de bază ale familiei pe tot timpul anului. Pe vremuri, înaintașii noștri mîncau mai puțină carne, doar duminica și de sărbători sau în timpul muncilor agricole grele, la seceriș sau la culesul porumbului. Porcii se țineau în cotețe.

vînduți, care urmau să fie ținuți de prăsilă, care purcel (sau purcei) urma să fie îngrășat ca „porc dă clisă”. Primăvara și vara, acești purcei erau crescuți mai ales cu iarbă și verdeață și cu lături, adică, cu rămășițele alimentare din gospodăria oamenilor. După vara dogoritoare, odată cu veni-

Porci grași, buni de tăiat

porcul și-l apuca de urechi, iar ceilalți bărbați ridicau porcul de laele de dinapoi, așa îl țirau guiînd din coteț. Atunci urma să fie înjunghiat. Un bărbat care se pricepea (sau meșterul) îl „împuncea”, adică îl înjunghia, străpungîndu-i aorta. O femeie stătea alături, cu un vas mare în care se scurgea sîngele. Acest sînge proaspăt se folosea imediat pentru prepararea micului dejun. După ce porcul a fost înjunghiat, urma pîrjolitul. Pe vremuri, pîrjolitul se făcea cu paie: porcul era învelit cu un strat de paie care apoi se aprindea, în acest fel părul de porc a ars împreună cu paiele, iar pielea, șoricul se rumenea frumos, uniform. Pîrjolitul era un procedeu dificil, căci era important să se pîrjolească uniform, fără ca pielea să crape sau să se pîrjolească prea tare. Prin anii cincizeci s-a trecut la pîrjolitul cu mașina, iar din anii șaptezeci se face deja cu gaz de butelie, printr-un dispozitiv special. După aceea, porcul se spăla și se

mai curăța și cu cuțitele. După aceea, porcul era ridicat pe ușa (sau scîndura mare) pregătită dinainte, unde apoi porcul urma să fie desfăcut cu o secure. Mai întîi se desprindea capul, iar apoi corpul era despica. Și capul se despica cu securea, iar creierii se puneau la o parte, într-o farfurie. Căpătina despica se pune în căldare la fiert. Cînd se despica corpul, măcelarul trebuia să fie atent să nu taie mădulele, căci era important ca intestinalele, „mațele” să fie scoase întregi, împreună, fiind puse într-un vas, de obicei o covată. Femeile începeau să le desfacă: mai întîi se desprindea stomacul, apoi intestinalele subțiri, apoi intestinul gros. Aceasta a fost o muncă trudnică, migăloasă, care pretindea multă atenție. Apoi mațele trebuiau curățate și bine spălate în mai multe ape, în care se pune sare sau var, ca să devină cît mai curate și cît mai albe. Femeile știau cînd sînt bine

Creșterea și tăiatul porcului la Chitighaz

spălate: când mațele, izbite de pereți, se lipeau de aceștia. Apoi mațele subțiri erau întoarse pe dos, interiorul urmînd să fie curățat pe marginea covatei sau pe o scîndură, fiind răzuite cu partea groasă a cuțitului. Cînd erau gata pregătite, intestinele subțiri, curate și albe, erau puse în apă rece pînă ce era folosit pentru umplere. Mațul gros se tăia în bucăți de vreo 40 cm, un capăt fiind legat cu sfoară. Apoi aceste bucăți erau puse în apă cu oțet și ceapă tăiată mărunt, pentru a-și pierde mirosul.

Porcul despicat trebuia desfăcut mai departe. După scoaterea intestinelor se scoteau plămîinii, inima, ficatul, „maiul”, din care se tăia cu mare atenție fierea, rinichii. Toate aceste mădule se spălau și se puneau, la fel cu capul, la fiert. Carne, mușchii de pe spate se desprindea, la fel, cu atenție, într-o bucată, numită mușchi albi, „pecie”. Apoi urma despicarea totală, cînd se tăia cu o secure de-a lungul spinării,

desprinzîndu-se antricotul, cotleții, coastele. Slănina se tăia în fișii sau în table mari. Marginile sau alte bucăți de slănină sau carne grasă erau tăiate în cuburi, din care apoi se făcea untura, „unsoarea” și jumările.

Iar în timp ce bărbații afară în ocol se trudeau cu prelucrarea cărnii porcului, iar cîteva femei spălau și curătau mațele, gospodina pregătea micul dejun: „sînje cu ceapă”, carne friptă sau slănină de pe bărbie. Pentru masa de prînz, de „miazăză” se pregătea tocană cu „chiureți”, adică o ciorbă cu varză.

După-masă munca era continuată: se măcina carnea și se umpleau cîrnații și se făceau caltaboșii, „cărăboși”, se umplea „toba”. Caltaboșii și toba se fierbeau, cîrnații, după ce se zvîntau, erau puși la afumat. Slănina de la bărbie, la fel, se fierbea, după aceea se condimenta cu sare, usturoi și boia. În timp ce bărbații erau ocupați cu prepararea cîrnaților, femeile tăiau slănină și grăsimile

în fișii, apoi în bucățele. Puse într-o căldare smălțuită, grăsimea se pune la foc mic să se topească. Cînd grăsimea s-a topit, unsoarea era strecurată și turnată în bidoane, în „budie”. Jumerele se lăsau să se picure unsoarea de pe ele, apoi se puneau la rece, de obicei în cămară, și ele consumau la micul dejun sau de cină. În același timp măcelarul sau gazda, preparau, adică tăiau frumos și sărau șuncile, slănină, coastele. Toate aceste cărnuri sărate se așezau într-o covată în care erau lăsate cam 3-4 săptămîni.

Spre seară, după ce muncile mari erau pe terminate, femeile se apucau să spele vasele, să facă curățenie, să pună masa pentru cină, pentru „pomana porcului”. Cu această ocazie se pregătea o altă supă, „zamă” sau „leveșe” din oase și carne de pe spinare, se frigeau cîrnați și caltaboși. Dar se făceau și prăjituri, de preferință din osînză, „haiășe”.

La cină, numită și „pomana porcului”, luau parte toți cei care lucraseră și ajutaseră în timpul zilei. Atunci se discuta despre felul cum au reușit bucatele, cîtă untură s-a topit, cîți cîrnați s-au făcut, cît de mari au fost șuncile. Dar oamenii, după atîta trudă, au mai și glumit, s-au mai și distrat. Mai demult, seara, la pomana, soseau și musafiri nepoftiți, uneori și mascați, care știau cînd și unde se făcea diznotor. Acolo făceau glume și pozne ca să înveselească oamenii dar și pentru a primi cîte ceva din bunătățile pregătite.

După cină, găzdoia pregătea pe farfurii gustări „coștalău” pentru ajutoarele din timpul zilei, pentru neamuri și vecini: se puneau cîte puțin cîrnați, caltaboși, slănină, jumări. După aceea își luau rămas bun de la gazde ajutoare, măcelar, vecini și toți care ajutaseră în timpul acestei zile lungi, obositoare dar frumoase, zi care i-a bucurat pe toți, căci această zi de tăierea porcului asigura alimentația întregii familii pentru mult timp.

Maria Sarca Zombai

Tăierea slăninei în table

Desfacerea mațelor

Topirea unturii

După pîrjolit, a urmat desfacerea porcului

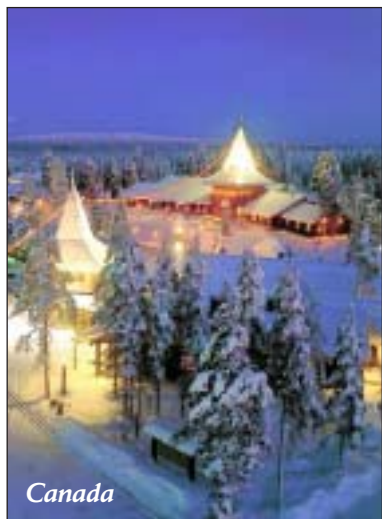

La această fază erau mai curajoși și copiii

Crăciunul – de la o țară la alta

Ca în fiecare an, la 25 decembrie sărbătorim Sfântul Crăciun – ziua în care s-a născut pruncul Iisus. Dar nu întotdeauna a fost așa. Oricât de surprinzător ar părea, la începuturile creștinismului, sărbătoarea Crăciunului nu exista. Sfințele Evanghelii nu precizează data nașterii lui Hristos, iar primii papi sărbătoreau acest eveniment în luna martie sau aprilie. Abia în anul 354, Biserica a decis să facă puțină ordine și a fixat o dată oficială pentru Nașterea Domnului, la 25 decembrie, marcând astfel începutul anului liturgic. Alegerea acestei date nu a fost întâmplătoare, ci mai degrabă strategică, deoarece Biserica a vrut să pună capăt ritualurilor păgâne din decembrie.

De exemplu, în Roma republicană, de la 17 la 24 decembrie se sărbătoreau saturnaliile, celebrarea lui Saturn – zeul însămînțării și al agriculturii. În acea săptămână, romanii își permiteau să facă toate nebuniile. Întreaga Romă era în sărbătoare, iar casele erau împodobite cu vîsc, iederă, crengi de brad și se făceau (încă de atunci) daruri. Tot în această perioadă mai era sărbătoarea Mitrei, divinitate persană a luminii și adevărului, adusă în Europa de soldații romani în secolul I înainte de Hristos. Apogeul culturii mitice ajungea la 25 decembrie, cînd era sacrificat un taur, iar sîngele lui era împrăștiat pe cîmp pentru a face recoltele mai bogate. În jurul aceleiași date, noaptea cea mai lungă era dedicată sărbătorii „Soarelui învingător” – Sol invictus – reprezentat de un copil nou-născut care iese dintr-o peșteră...

Canada

America de Nord

În Statele Unite, prînzul de Crăciun are loc în ziua de 25 decembrie, cînd toată familia se strînge la masă, unde meniul este invariabil același de la coasta Atlanticului pînă la cea a Pacificului: curcan umplut.

New York

În Alaska, este purtată din casă în casă o stea fixată pe un par înalt. Ușile caselor sînt împodobite cu conuri de brad – simboluri ale ospitalității.

America
de Sud

America de Sud

Aici, Crăciunul se sărbătorește ca în Europa, cu o mică diferență – la plus 40°C. În Argentina, copiii se joacă cu bulgări albi din vată de bumbac, în timp ce în Peru este celebrat Micul Iisus care aduce daruri copiilor cuminți. În Mexic și în Columbia, festivitățile încep la 16 decembrie și se termină la 6 ianuarie.

Australia

Chiar dacă Moș Crăciun vine în plină vară, nu este un motiv să nu fie primit cum se cuvine de către australieni! Bradul este înlocuit cu orice alt copac, uneori cu un palmier, și se poartă costum de baie

în locul blănii călduroase de la antipozi. Liturgia de la miezul nopții se face în aer liber, iar cadourile se împart la micul dejun din 25 decembrie, deoarece prînzul se servește pe plajă, la malul mării. Desigur, cu friptură rece de curcan.

Țările slave

În Polonia, de pildă, nu se servește masa în ziua de 24 decembrie decît după ce a apărut prima stea, Luceafărul. Conform tradiției, sub fața de masă se pun cîteva fire de paie sau de fîn pentru a aminti de ieslea în care s-a născut Iisus. Numărul mesenilor trebuie să fie par și întotdeauna se mai pune un tacîm în plus pentru un eventual cerșetor sau om sărac. La masă se servesc 12 feluri (cei 12 apostoli) care nu conțin carne. La desert se aduce o cocă moale făcută cu semințe de mac. Stăpînul casei ia cu o lingură din această cocă și o aruncă pe tavan: cu cît rămîne lipit mai mult mac de tavan cu atît mai îmbelșugat va fi anul ce va veni.

Țările scandinave

Aici, Crăciunul începe în ziua de 24 decembrie, în jurul orei 16, cînd se servește friptura de gîscă, de rață, cotlet de ren și pește din Marea Baltică. La desert, orez cu lapte, în care norvegiențele ascund o migdală. Se spune că acela care o găsește se va căsători anul următor. Danezii, înainte de a deschide cadourile, dansează în jurul pomului de Crăciun, iar la slujba de la biserică se duc în zorii zilei. În Suedia,

America de Nord

Italia

sărbătoarea începe la 13 decembrie, de Sfînta Lucia. În aceasta zi, fetița familiei, îmbrăcată în alb, trezește toată familia și îi servește pe toți cu cafea, vin fiert cu scorțișoară și prăjituri. În ciuda impresiei generale, în Suedia nu este Moș Crăciun, acesta fiind înlocuit de piticul Jul Tomte, un spiriduș din folclorul suedez.

Anglia

Țările europene

În Spania se oferă cadouri de două ori: de Crăciun și de Bobotează, la 6 ianuarie, considerată sărbătoarea Magilor. Și în Germania, copiii primesc cadouri de două ori: o dată de la Moș Nicolae, la 6 decembrie, și apoi de la Moș Crăciun. În Italia, Crăciunul este la mare concurență cu Befana – o simpatică vrăjitoare călare pe o mătură, care aduce daruri copiilor cuminți.

Astfel, cu Moș Nicolae, cu Moș Crăciun, sărbătorile Nașterii Domnului sînt un prilej de bucurie pentru toți, mici și mari, în întreaga lume.

Noua Zeelandă

Toma Caragiu:

O, brad frumos

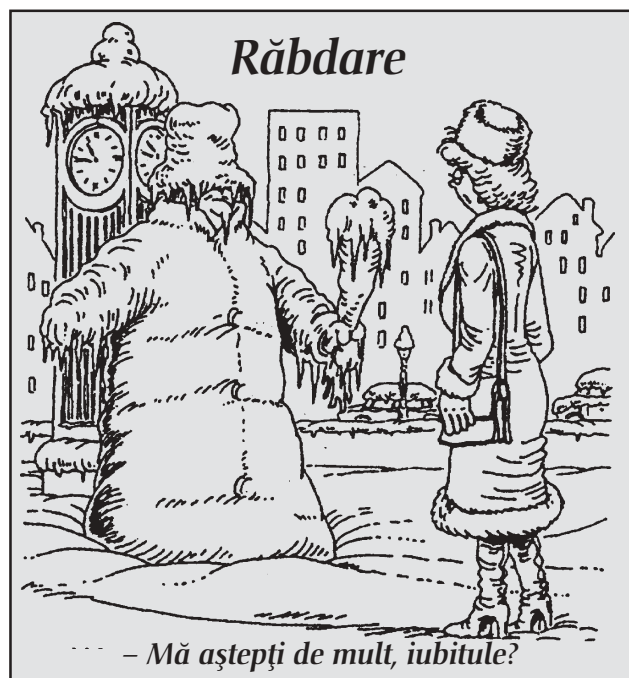
Așadar... „abies alba pertinata coniferus”, în traducere liberă: „O, brad frumos”. În traducere îl găsim în piață mai greu. Dacă n-avem o rudă în piață, cum-părăm o rudă al bradului – moliftul! Acesta se cumpără la coadă și se scutură în tramvai. Cu ce-a mai rămas, mergem acasă și cîntăm cu toții: „O, molift frumos, o, molift frumos!” Dacă nu apucați nici molift, cumpărați un brad de plastic... care poate fi folosit atît ca gladiolă, cît și ca pom de iarnă, într-u cît nu seamănă nici cu

una, nici cu alta. Acasă bradul, se așează pe o măsuță. Dacă este prea înalt în sus, aranjăm cu vecinul să primească vîrfurile prin tavan. Dacă este prea înalt în jos, aranjăm cu măsuța și-i tăiem picioarele. Apoi luăm măsuța și o punem în dormitor... de unde scoatem și fonierul pe care îl punem în sufragerie... da, dar unde punem masa? În baie... dar în baie e baia... și atunci unde punem baia?! În vestibul, în locul frigiderului pe care îl punem în șifonier. În acest mod simplu pomul

ajunge lîngă fereastră. Aici, avem avantajul ca odată cu pomul putem aprinde și perdeaua.

Dacă nu dorim să aprindem nici pomul, nici perdeaua, folosim cu încredere tradiționalele artificii, care nu se aprind nici puse pe aragaz. Cel mai indicat este însă să împodobim pomul de iarnă cu un set de lumînări electrice, aceste lumînări puse în priză luminează feeric.

Ați urmărit rubrica: „Cum să ne împodobim și cum să ne desopodim locuința”.

— Mă aștepți de mult, iubituie?

Bancuri seci

2 pereți vorbesc:

— Ne întîlnim la colț!

Ce zice Tarzan cînd vede o mie de elefanți venind spre el?

— Ia uite frate, o mie de elefanți venind spre mine!!!

Ce e mic, verde și se chinuie să urce pe perete?

Un castravete ambițios.

Era odată ca niciodată ROȘU împărat și VERDE împărat că dacă era și GALBEN împărat vă spuneam o poveste cu un semafor!

— Țsta-i vecinul care a venit să facă reclamație că sîntem prea gălăgioși?!

HA-HA-HA...

Merge Bulă ce merge și nu se mai întoarce! De ce oare? Era pierdut în spațiu!

◆◆◆

Soția trimite o telegramă soțului de la sta-

țiunea unde se afla la tratament: „Extraordinar! În patru săptămîni am slăbit la jumătate! Ce să fac, să vin acasă sau să mai stau?” „Încă patru săptămîni” vine prompt răspunsul soțului.

SORCOVA

Obicei augural din ciclul manifestărilor închinatelor întîmpinării Anului Nou. Însemnul ritual este alcătuit dintr-un băț sau o ramură verde, împodobită. Obiceiul se practică de către un băiat, iar gazdelor li se adresează urări de bun augur, invocîndu-se sănătatea, belșugul și prosperitatea:

*Sorcova, vesela,
Să trăiți, să-mbătrîniți,
Peste vară, primăvară,
Ca un păr, ca un măr,
Ca un fir de trandafir.
Tare ca piatra,
Lute ca săgeata,
Tare ca fierul,
Lute ca oțelul.
La anul și la mulți ani!*

Cadoul

— Dagule, nu vrei să-ți încerci cadoul de Crăciun?

AVEȚI MEMORIE?

Multe persoane se plîng că au probleme cu memoria. Toată lumea ar dori să aibă o „memorie perfectă”.

Cum să ne antrenăm memoria pentru a face din ea o sursă de satisfacții și succese? Prima condiție este de a ne cunoaște propriile capacități de memorare. Pentru aceasta, vă propunem următorul chestionar privind diagnoza sumară a obișnuințelor și capacităților de memorare.

1. Priviți timp de un minut desenele de mai jos.

✕ - ▲ = ○ + %

■ L : RM X

Încercați să reproduceți din memorie desenele. Ați reușit să reproduceți cel puțin zece din ele?

DA NU

2. Vă reamintiți cel puțin o strofă din zece cîntece sau poezii?

DA NU

3. Vă reamintiți cu ușurință numerele utile (de telefon, al buletinului de identitate, al carnetelor CEC, cont etc.)?

DA NU

4. Rețineți fără efort numele și prenumele persoanelor ce vă sînt prezentate?

DA NU

5. Știți numele a douăzeci de străzi din orașul în care locuiți?

DA NU

6. La școală, ați învățat cu ușurință tabla înmulțirii?

DA NU

7. Puteți recita poezii învățate la școală?

DA NU

8. Știți cînd memorați cel mai bine (dimineața, seara)?

DA NU

9. Obișnuiți să urmăriți cu atenție lecțiile pentru a le învăța pe jumătate încă din clasă?

DA NU

10. Obișnuiți să învățați pe de rost diferite texte numai pentru a vă exersa memoria?

DA NU

11. De regulă, citiți de mai multe ori un text pentru a-l ști cu precizie?

DA NU

12. Cunoașteți cel puțin trei procedee pentru antrenarea memoriei?

DA NU

13. Obișnuiți să spuneți cu voce tare ceea ce vreți să vă amintiți?

DA NU

14. Înainte de culcare, treceți în revistă activitățile pe care urmează să le desfășurați ziua următoare?

DA NU

15. Obișnuiți „să profitați” de reacțiile afective proprii pentru a memora mai bine?

DA NU

16. De obicei, comparați mental ceea ce urmează să memorați cu ceea ce știți deja?

DA NU

17. Utilizați schemele pentru subiectele ce urmează să le memorați?

DA NU

18. Obișnuiți să ordonați, după anumite procedee, datele ce urmează să le memorați?

DA NU

19. Cînd vă pregătiți pentru teze, examene etc., obișnuiți să repetați toată materia?

DA NU

20. Utilizați frecvent o agendă sau carnețel pentru însemnări?

DA NU

Dacă ați răspuns DA la toate întrebările sau la cele mai multe dintre ele, înseamnă că aveți o memorie bună și știți să memorați eficient. Dacă ați răspuns NU la cea mai mare parte din întrebări, s-ar părea că aveți o memorie slabă. Nu trebuie să vă alarmați. Memoria poate fi antrenată prin procedee adecvate. Răspunsurile la întrebările 11 pînă la 20 oglindesc cunoașterea sau necunoașterea acestor procedee. Analizați singuri, în funcție de răspunsurile dat, dacă știți să memorați.

ÎN LIMBA MATERNĂ

emisiune radiofonică în limba română

23 DECEMBRIE, LUNI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere.

24 DECEMBRIE, MARȚI (redactor: Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Program special de Ajunul Crăciunului (Cum ne pregătim de Crăciun; Lansarea volumului de poezii a profesoarei Ana Crișan; Interviu cu Ioan Ruja, premiat cu distincția „Pentru minoritățile din județul Bichiș”) 11.55: Încheiere.

25 DECEMBRIE, MIERCURI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Program special de Crăciun (Despre Crăciun, colinde și colindat cu etnografa Narcisa Știucă; Interviu cu cîntărețul Grigore Leșe, după concertul de la Micherechi) 11.55: Încheiere.

26 DECEMBRIE, JOI (redactor: Eva Iova)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Program special de Crăciun (Vechi tradiții românești de Crăciun la Chitghaz; Crăciunul în familie) 11.55: Încheiere.

27 DECEMBRIE, VINERI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Emisiune retrospectivă – Viața publică și culturală a românilor din Ungaria în 2002 11.55: Încheiere.

28 DECEMBRIE, SÎMBĂȚĂ (redactor: Adam Bauer)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.35: Emisiune retrospectivă – Viața religioasă a românilor din Ungaria în 2002 15.58: Încheiere.

29 DECEMBRIE, DUMINICĂ (redactor: Eva Iova)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Emisiune retrospectivă – selecție din magazinele românești, anul 2002 15.55: Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, în afară de frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrecin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

27 decembrie 2002 (m1 ora 14.50)

Reluare: 28 decembrie 2002 (m2 ora 11.10)

Programul prevăzut pentru săptămîna viitoare:

Emisiunea în limba română, în a treia zi de Crăciun va oferi telespectatorilor un program special înregistrat în biserica românească, recent renovată, din Apateu. Montajul realizat de praznicul Nașterii Domnului va conține secvențe dintr-o vecernie, colinde, precum și urările de Crăciun ale Preasfinției Sale Sofronie, episcop de Giula.

Realizator: Aurel Becan

Ecranul nostru

3 ianuarie 2003 (m1 ora 14.50)

Reluare: 4 ianuarie 2003 (m2 ora 11.15)

Programul prevăzut pentru prima emisiune din 2003:

Conform tradiției, primul program românesc al anului nou va cuprinde o retrospectivă a evenimentelor publice ale comunității românești din Ungaria. Astfel, telespectatorii vor avea ocazia să reîntâiască, cu ajutorul imaginilor, cele mai importante momente difuzate și de televiziune în cursul anului 2002.

Realizator: Tiberiu Boca

CODUL MUNCHI

1. Ne naștem obosiți pentru a ne odihni.

2. Munca l-a creat pe om, dar nici lenea nu l-a omorît.

3. Dacă vezi un coleg odihnindu-se, ajută-l.

4. Dacă ți se face chef să te apuci de muncă, stai jos, odihnește-te și o să-ți treacă.

5. Ce poți face azi, nu lăsa pe mîine, ci pe poimîine sau răspoimîine, că poate nu mai este nevoie.

6. Un lucru care nu se rezolvă de la sine în 30 de zile, nu merită să te mai ocupi de el.

7. Munca e sănătate curată, deci să o lăsăm pentru cei mai bolnavi ca noi.

8. Munca îl înobilează pe om. Societatea noastră nu mai are nevoie de nobili, căci a trecut vremea lor.

9. Cine nu muncește nu greșește, iar cine nu greșește merită promovat.

10. Serviciul nu e crîsmă să stai toată ziua în el, așa că mai du-te dracului acasă.

Un Crăciun liniștit...

Ce este...?

Ce este oval, verde și miaună?

sică.

O lubenită care a căzut pe o pi-

Ce este albastru și paște?

vacă în treni.

Ce este alb cu negru și zboară?

sport.

Porumbelul păcii în chiloși de

Ce este roșu și urcă?

roșie în lift.

23–29 decembrie 2002

ROMÂNIA

Luni 23 decembrie

6.00 Jurnal 6.10 Bună dimineața, România! Matineu de vacanță! 9.00 Surprize, surprize... (R) 9.55 Avanspremieră 10.00 Surprize, surprize (R) 10.50 Avanspremieră 10.55 Surprize, surprize (R) 11.30 Bravo, Bravissimo (R) 12.00 Avanspremieră 12.05 Bravo, Bravissimo (R) 13.00 Jurnalul de prînz 13.25 Avanspremieră 13.30 Spectacolul lumii 14.00 Pro Patria 14.55 Jurnal 15.00 Cronică 16.30 Gala Fotbalului Românesc 18.00 Jurnal 18.50 Avanspremieră 18.55 Curat Caragiale! Parol! 19.00 Iartă-mă! 20.00 Serial. Om bogat, om sărac 21.00 Calea de mijloc 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Profesioniști 23.30 Documentar (R) 0.15 Iartă-mă! (R) 1.00 Jurnal (R) 1.50 Avanspremieră (R) 1.55 Curat Caragiale! Parol! (R) 2.00 Profesioniști (R) 3.00 Calea de mijloc (R) 4.00 Poveste fără sfîrșit (R) 5.00 Teazar folcloric (R).

Marți 24 decembrie

6.00 Jurnal 6.10 Bună dimineața, România! 8.30 Matineu de vacanță! 9.30 Teleshopping 10.00 România 1... și strada (R) 10.05 Iartă-mă! (R) 11.05 Corect! (R) 11.10 România 1... și strada (R) 11.15 Telesciclopedia (R) 12.15 Serial (R) 13.00 Jurnalul de prînz 13.25 Avanspremieră 13.30 Puncte cardinale 14.00 Vector III. 15.00 Cronică 16.00 Veselește-te, Domn Bun! 17.00 Gala premiilor Comitetului Olimpic Român 2002 17.30 Florile dalbe. Parada obiceiurilor de Crăciun 18.00 Jurnal 18.50 Avanspremieră 18.55 Curat Caragiale! Parol! 19.00 Concertul de Crăciun de la Vatican 21.00 Seară Sfîntă de Ajun 23.25 Film. Antotimpul miracolelor 1.00 Jurnal (R) 1.50 Film. Băiatul care l-a salvat pe Moș Crăciun 3.25 Concertul de Crăciun de la Vatican (R) 5.10 Crăciunul vedetelor.

Miercuri 25 decembrie

6.00 Repere sacre 10.30 Matineu de vacanță 11.00 Teazar folcloric 12.00 Repere sacre 13.00 Jurnalul de prînz 13.15 Școala de moși Crăciun 14.20 România 1... și strada 14.25 Școala de Moși Crăciun 15.30 Visul 16.00 Retrospectiva Sportivă 2002 17.00 Reclame cu colinde 18.00 Jurnal 18.50 Avanspremieră 18.55 Curat Caragiale! Parol! 19.00 Film. Pretty Woman 21.15 Visul 22.25 Uriah Heep în România 23.05 Teazar folcloric (R) 1.05 Jurnal (R) 1.55 Curat Caragiale! Parol! (R) 2.00 Film. Cine este moș Crăciun? 3.35 Steaua magilor 4.00 școala de moș Crăciun 4.55 România 1... și strada (R) 5.00 Școala de Moș Crăciun (R).

Joi 26 decembrie

6.00 Film. Miracolul 7.40 Desene animate 8.10 Matineu de vacanță 9.15 Regatul animalelor în Universul Disney 10.00 Film. Annie 11.40 O vedetă populară 13.00 Jurnalul de prînz 13.15 Desene animate 13.45 Film. De Crăciun sint acasă! 15.30 Retrospectiva Sportivă 2002 16.30 Domnuleț și Dom din Cer 17.30 Cînd s-a născut Moș crăciun? 18.00 Jurnal 18.50 Avanspremieră 18.55 Curat Caragiale! Parol! 19.00 Seară bună! 21.00 concert aniversar PHOENIX, la 40 de ani 22.00 Jurnalul de noapte 22.15 Film. Nevasta pastorului 0.30 Jurnal (R) 1.20 Avanspremieră 1.25 Curat Caragiale! Parol! (R) 1.30 Film. Șofer de taxi în Chicago 3.05 Film. Doriința 4.40 O vedetă populară (R).

Vineri 27 decembrie

6.00 Film. Aladdin 7.25 Cînd s-a născut Moș Crăciun? (R) 7.55 Desene animate (R) 8.25 Matineu de vacanță 9.30 Teleshopping 10.00 Film. Sirena 11.50 Mesaje muzicale de Sfîntul Ștefan 13.00 Jurnalul de prînz 13.15 Mesaje muzicale de Sfîntul Ștefan 14.30 Tribuna partidelor parlamentare 15.00 Convietauri 16.00 Corect! 16.15 Concertul de Crăciun de la Budapesta 16.55 Retrospectiva sportivă 2002 18.00 Jurnal 18.50 Avanspremieră 18.55 Curat Caragiale! Parol! 19.00 Ploaia de stele 20.00 România 1... și strada 20.05 Ploaia de stele 21.05 Avanspremieră 21.10 Serial Criminaliști 22.00 Jurnalul de noapte 22.15 Tragerea specială Joker a Crăciunului 22.25 Film. Lanțul crimei 0.05 Concertul de Crăciun de la Budapesta (R) 0.45 Jurnal (R) 1.35 Serial. Criminaliști 2.30 Ploaia de stele (R) 3.25 România 1... și strada (R) 3.30 Ploaia de stele (R) 4.25 Repere sacre 4.55 Corect! 5.25 Teleshopping.

Sîmbătă 28 decembrie

6.00 Ceasul deșteptător 7.00 Desene animate 8.00 Aventuri cu Lilipufi 9.00 Auto Club 9.30 Desing 10.00 Debut 50 plus 11.00 O vedetă populară 11.45 Spectacolul lumii 12.15 Istorie polemică 13.00 Jurnalul de prînz 13.15 Avanspremieră 13.20 Multumesc! 14.00 România 1... și strada 14.05 Multumesc! 15.00 Poveste fără sfîrșit Ora Olimpică 16.00 Ora G 16.35 Știri 17.00 Telesciclopedia 18.00 Jurnal 18.50 Avanspremieră 18.55 Curat Caragiale! Parol! 19.00 Surprize, surprize... 20.00 România 1... și strada 20.05 Surprize, surprize 21.00 România 1 și... strada 21.05 Surprize, surprize 22.00 Jurnal (R) 22.15 Film. Paradise Alley 0.20 Desing (R) 0.50 România 1... și strada (R) 1.00 Jurnal (R) 1.50 Avanspremieră 1.55 Curat Caragiale! Parol! (R) 2.00 Auto Club (R) 2.30 Debut 50 plus (R) 3.30 Telesciclopedia (R) 4.30 Ora G (R) 5.25 Teleshopping.

Duminică 29 decembrie

6.00 Universul credinței 8.00 Desene animate 9.00 Tip-Top, Mini-top! 9.30 Descurcă-te singur! 10.00 Viața satului 11.00 Teazar folcloric 12.00 Iarnă grea 13.00 Jurnalul de prînz 13.15 Avanspremieră 13.20 Siesta și Fiesta 14.00 România 1... și strada 14.05 Siesta și Fiesta 14.50 Zona publicitară 15.20 Deștept și bogat 16.20 Bravo, Bravissimo! 17.00 Știri 17.05 Bravo, Bravissimo! 18.00 Jurnal 18.50 Agenda Europeană 18.55 Curat Caragiale! Parol! 19.00 Film. Visul unei nopți de vară 21.15 Andreea Marin la Hollywood 21.45 Jurnalul de noapte 22.00 Premiile Latin Grammy, 2002 23.35 O vedetă populară (R) 0.20 Descurcă-te singur! (R) 0.50 România 1... și strada (R) 1.00 Jurnal 1.55 Curat Caragiale! Parol! 2.00 Iarnă grea (R) 3.00 Siesta și Fiesta (R) 3.40 România 1... și strada (R) 3.45 Siesta și Fiesta (R) 4.30 Spectacolul lumii 5.00 Deștept și bogat (R).

TVR

Luni 23 decembrie

6.00 Itinerare spirituale 6.40 Desene animate 10.00 Dăruind, vei dobîndi 10.25 Știri 10.30 Ferma (R) 11.10 Floarea din Grădină (R) 12.30 Insolit (R) 13.00 Desene animate 14.00 Festivalul „AOI” 15.00 Veni, Video, Vici! 15.15 Eco 15.50 Răscruți 16.30 Știri 16.40 Serial. Iubiri celebre ale secolului XX 17.15 Comedia mută 17.50 Documentar 18.25 Documentar 19.00 Serial. Familia și legea 19.50 Sport plus 20.50 Știri 21.00 Serial. Locuință pentru doi 21.30 Teatru. Vacanță de Crăciun 23.35 Documentar (R) 0.05 Documentar (R) 0.35 Televiziunea, dragostea mea! (R) 1.35 Serial (R). Familia și legea 2.20 Serial (R). Iubiri celebre ale secolului XX 2.50 Comedia mută (R) 3.30 Film (R). Balanța 5.15 TVM Mesager.

Marți 24 decembrie

6.00 Itinerare spirituale 6.40 Desene animate 7.40 Digimon 8.40 Film. Crăiasa Zăpezii 10.00 Dăruind, vei dobîndi 10.25 Știri 10.30 Bună dimineața la Moș Ajun! 10.50 Toți, împreună 12.05 Zestrea românilor 12.40 Colinde laice din Arefu 13.00 Desene animate 14.00 Scrisoare către Moș Crăciun 14.30 Tradiții 15.00 Magie 16.00 Concert. Cargo 16.30 Știri 16.40 Gala muzicii ușoare I. 17.40 Poesis 17.50 Gala muzicii ușoare II. 19.00 Film. Două mame de crăciun 20.50 Știri 21.00 Serial. Locuință pentru doi 21.30 Deschide ușa creștine. Colinde și cîntece de Crăciun 22.45 Ferestre spre cer 0.15 Serial (R). Locuință pentru doi 0.45 Concert (R). Cargo 1.10 Zestrea românilor (R) 1.40 Teatru R. Vacanță de Crăciun 3.40 Film (R). Două mame de crăciun 5.15 TVM Mesager.

Miercuri 25 decembrie

6.00 Itinerare spirituale 6.40 Desene animate 10.00 Dăruind, vei dobîndi 10.25 Știri 10.30 Sloboază-ne gazdă în casă 10.45 Concertul celor trei tenori 12.15 Zestrea românilor 13.00 Cît 2 ani de vacanță 14.00 Televiziunea, dragostea mea! 15.10 Leri-i ler, din moși strămoși 15.35 Colinde la „Floarea din Grădină” 16.30 Știri 16.40 Serial. Iubiri celebre ale secolului XX 17.15 Serial. Un bărbat de succes 17.50 Am pornit să colindăm 19.00 Film. E crăciun 20.50 Știri 21.00 Concert 22.20 Magie (R) 0.15 Serial (R). Locuință pentru doi 0.45 Televiziunea, dragostea mea! (R) 1.45 Zestrea românilor (R) 2.30 Leri-i ler, din moși strămoși (R) 2.45 Serial (R). Iubiri celebre ale secolului XX 3.15 Serial (R). Un bărbat de succes 3.45 Film (R). E Crăciun 5.15 TVM Mesager.

Joi 26 decembrie

6.00 Itinerare spirituale 6.40 Desene animate 7.40 Digimon 8.40 Film. Barbie în „Spărgătorul de nuci” 10.00 Dăruind, vei dobîndi 10.25 Știri 10.30 Haideti, deschideți porțile 10.45 Tradiții 11.15 Concert (R) 12.15 Zestrea românilor 13.00 Desene animate 14.00 Crăciunițele 14.50 Magie 15.45 Colinde transilvane 16.30 Știri 16.40 Serial. Iubiri celebre ale secolului XX 17.15 Serial. Un bărbat de succes 17.45 Colinde (R) 18.00 Circ 19.05 Film. Totul merge bine de crăciun 20.50 Știri 21.00 Neuitatele femei I. 22.00 Film. Taxiul de Crăciun 23.50 Magie (R) 0.40 Concert celor trei tenori (R) 2.10 Serial (R). Iubiri celebre ale secolului XX 2.40 Serial (R). Un bărbat de succes 3.10 Tradiții (R) 3.45 Film (R). Totul merge bine de crăciun 5.15 TVM Mesager.

Vineri 27 decembrie

6.00 Răscruți (R) 6.40 Desene animate 10.00 Dăruind, vei dobîndi 10.25 Știri 10.25 Colinde transilvane (R) 11.00 Concert (R) 12.15 Tradiții (R) 12.40 Leri-i ler, din moși strămoși (R) 13.00 Cît 2 ani de vacanță 14.00 Documentar 15.00 Circ (R) 16.00 Om bun 16.30 Știri 16.40 Serial. Iubiri celebre ale secolului XX 17.15 Serial. Un bărbat de succes 17.50 Televiziunea, dragostea mea! (R) 19.00 Film. Bărbatul din pod 20.45 Știri 20.55 Neuitatele femei 22.00 Cinematograful de artă. Provinciala 23.50 Remix 0.50 Film (R). Mihail, cîine de circ 2.15 Serial (R). Iubiri celebre ale secolului XX 2.45 Serial (R). Un bărbat de succes 3.15 Haideti, deschideți porțile (R) 3.30 Film (R). Taxiul de Crăciun 5.15 TVM Mesager.

Sîmbătă 28 decembrie

6.00 Camera de gardă 6.40 Cît 2 ani de vacanță 7.40 Desene animate 8.10 Lumea lui Chiț-Chiț 9.05 Desene animate 9.30 Serial. Mărul lui Newton 10.05 Arca lui Noe 10.40 Crăciunițele (R) 11.30 Zestrea românilor 12.10 Planeta singuratică 13.00 Tonomatul DP 2 (R) 14.30 Știri 14.40 Insolit 15.10 Comedia mută 15.40 Serial. Bonanza 16.40 Fețe 16.50 Acum este Maxima 17.00 Știri 17.10 Serial. Tabăra din Alpi 17.45 Serial. În înaltul cerului 18.35 Serial. Un bărbat de succes 19.05 Serial. În fața instanței 20.00 Știri 20.05 Film. Kamilla și hoțul 21.55 Știri 22.00 Primii 20 de ani 23.30 Film (R). Bărbatul din pod 1.00 Serial (R). Tbăra din Alpi 1.30 Serial (R). Un bărbat de succes 2.45 Serial. În fața instanței 3.35 Cinematograful de artă (R). Provinciala 5.25 TVM Mesager.

Duminică 29 decembrie

6.00 Tradiții 6.40 Desene animate (R) 7.40 Desene animate 8.10 Prietenii lui Piticot 9.05 Desene animate 9.30 Serial. Mărul lui Newton 10.05 Paradisul de fîngă noi 10.40 Cronicile votive 11.15 Documentar 12.10 Crăciun la... Ferma (R) 13.10 Medalion de sărbători 13.45 Alea cu Ghimpi 14.05 Comedia mută 14.30 Știri 14.40 Documentar 15.40 Vedete la „Floarea din Grădină” 16.35 Oprirea obligatorie 16.55 Acum este Maxima! 17.00 Știri 17.10 Serial. Tabăra din Alpi 17.45 Serial. În înaltul cerului 18.35 Serial. Un bărbat de succes 19.05 Serial. În fața instanței 20.00 Știri 20.10 Film. Kamilla și hoțul 21.50 Film. Jocurile minții 23.30 Documentar 0.20 Documentar (R) 1.15 Serial (R). În înaltul cerului 2.00 Serial. În fața instanței 3.10 Film (R). Kamilla și hoțul 4.55 Serial (R). Mărul lui Newton 5.25 TVM Mesager.

30 decembrie 2002 – 5 ianuarie 2003

ROMÂNIA

Luni 30 decembrie

6.00 Jurnal 6.10 Bună dimineața, România! Matineu de vacanță! 9.00 Surprize, surprize... (R) 9.55 Avanspremieră 10.00 Surprize, surprize (R) 10.50 Avanspremieră 10.55 Surprize, surprize (R) 11.30 Bravo, Bravissimo (R) 12.00 Avanspremieră 12.05 Bravo, Bravissimo (R) 13.00 Jurnalul de prînz 13.15 În acorduri de fanfară 13.30 Spectacolul lumii 14.00 Pro Patria 14.55 Jurnal 15.00 Cronică 16.30 Vitrina lui LEO 17.30 Mini Jurnal 17.35 Vitrina lui LEO 18.00 Jurnal 18.50 Avanspremieră 18.55 Curat Caragiale! Parol! 19.00 Film. Cînd un bărbat iubește o femeie 21.20 Cirque du Soleil. Dansuri pe sîrmă, cîntece, clovneii 22.15 Jurnalul de noapte 22.30 Profesioniști 23.30 Documentar (R) 0.05 Marele Jazz 1.00 Jurnal (R) 1.50 Avanspremieră (R) 1.55 Curat Caragiale! Parol! (R) 2.00 Profesioniști (R) 3.00 Vector III (R) 4.00 Poveste fără sfîrșit (R) 5.00 Teazar folcloric (R).

Marți 31 decembrie

6.00 Bună dimineața, România! 8.30 Matineu de vacanță! 9.30 Teleshopping 10.00 România 1... și strada (R) 11.00 Teazar folcloric (R) 11.05 Telesciclopedia (R) 12.05 Mini Jurnal (R) 12.10 Corect! (R) 12.15 Serial (R) 13.00 Jurnalul de prînz 13.15 Videoclipuri muzicale 13.30 Puncte cardinale 14.00 Vector III. 15.00 Cronică 16.00 La mulți Ani, TVR! 17.00 Retrospectiva sportivă 2002 18.00 Jurnal 18.50 Avanspremieră 18.55 Curat Caragiale! Parol! 19.00 Antologia Reveloioanelor TVR 20.00 Revelionul copiilor 21.00 Revelion 2002 22.35 Tragerea extraordinară Loto a Revelionului 22.45 Semne bune anul are! 23.05 Revelion 2003 0.05 Recital Toto Cutugno 0.35 Revelion 2003 1.05 Recital Holograf 1.35 Moment folcloric 2.05 Cîntece de voie bună 2.20 Film. Incurcături în Paradis 4.00 Film. De bună voie și nesilită de nimeni.

Miercuri 1 ianuarie

8.00 Matineu de vacanță 9.00 Anul Nou 9.35 România 1... și sorcova 9.40 Film. Un cătel detectiv 11.15 Antologia Revelioanelor (R) 12.15 Concertul de Anul Nou al Filarmonicii din Viena 14.00 Jurnalul de prînz 14.15 Clipuri muzicale 14.30 România 1... și sorcova 14.35 Concert Pro Europa 16.00 Film. Tatăl miresei 18.00 Jurnal 18.50 Avanspremieră 18.55 România 1... și sorcova 19.00 Concert extraordinar 21.00 Film. Capcană pentru hoț 23.05 Concert extraordinar Iris – 25 de ani 0.35 D-ale Revelionului (R) 2.45 Film. Cît îmi dai, ca să te împuşc? 4.30 D-ale Revelionului (R).

Joi 2 ianuarie

6.00 Film. De dragul mamei 7.45 Matineu de vacanță 8.45 Revelionul copiilor (R) 9.45 Teazar folcloric 11.00 Celebritățile Circului în Universul Disney 12.00 Retrospectiva sportivă 2002 13.00 Jurnalul de prînz 13.15 În acorduri de fanfară 13.30 Spectacol de forță, artă și grație 14.30 Film. Tatăl miresei 16.30 Cirque du Soleil 18.00 Jurnal 18.50 Avanspremieră 18.55 România 1 și... Anul Nou 19.00 Film. Șase zile, șapte nopți 21.00 Vedete ale muzicii 22.00 Jurnalul de noapte 22.15 Concert extraordinar Dream Theatre în România 23.50 D-ale Revelionului (R) 0.30 Jurnal (R) 1.20 Avanspremieră 1.25 România 1 și... Anul Nou (R) 1.30 Teazar folcloric (R) 2.35 La Mulți Ani, TVR! (R) 3.30 D-ale Revelionului (R).

Vineri 3 ianuarie

6.00 Bună dimineața, România! 8.30 Matineu de vacanță 9.30 Teleshopping 10.00 D-ale Revelionului (R) 11.0 Revelionul seniorilor 13.00 Jurnalul de prînz 13.15 Film. Mama invizibilă 15.00 Retrospectiva sportivă 2002 16.00 Gala folclorului românesc 18.00 Jurnal 18.50 Avanspremieră 18.55 România 1... și strada 19.00 Film. Întoarcerea mușchetarilor 21.00 Serial Criminaliști 22.00 Jurnalul de noapte 22.15 Film. Regula jocului 0.30 D-ale Revelionului (R) 1.00 Jurnal (R) 1.50 Avanspremieră 1.55 România 1... și strada (R) 2.00 Serial (R) 2.55 Gala folclorului românesc (R) 4.55 Puncte cardinale (R) 5.25 Teleshopping.

Sîmbătă 4 ianuarie

6.00 Universul credinței 8.00 Aventuri cu Lilipufi 9.00 Auto Club 9.30 Desing 10.00 Debut 50 plus 11.00 O vedetă populară 11.45 Spectacolul lumii 12.15 Istorie polemică 13.00 Jurnalul de prînz 13.15 Avanspremieră 13.20 Multumesc! 14.00 România 1... și strada 14.05 Multumesc! 15.00 Poveste fără sfîrșit 16.00 Ora G 16.58 Știri 17.00 Telesciclopedia 18.00 Jurnal 18.50 Avanspremieră 18.55 România 1... și strada 19.00 Film. AntiTrust 21.10 România 1 și... strada 21.15 Serial. Pasadena 22.10 Jurnalul de noapte 22.25 Film. Să înceapă jocul! 0.50 România 1... și strada (R) 1.00 Jurnal (R) 1.45 Avanspremieră 1.50 România 1... și strada (R) 1.55 Design 2.25 Auto Club (R) 2.55 Debut 50 plus (R) 3.55 Istorie polemică (R) 4.40 O vedetă populară (R) 5.25 Teleshopping.

Duminică 5 ianuarie

6.00 Universul credinței 8.00 Desene animate 9.00 Tip-Top, Mini-top! 9.30 Descurcă-te singur! 10.00 Viața satului 11.00 Teazar folcloric 12.00 Documentar 13.00 Jurnalul de prînz 13.15 Avanspremieră 13.20 Siesta și Fiesta 14.00 România 1... și strada 14.05 Siesta și Fiesta 14.50 Zona publicitară 15.20 Deștept și bogat 16.20 Bravo, Bravissimo! 17.00 Știri 17.05 Bravo, Bravissimo! 18.00 Jurnal 18.50 Agenda Europeană 18.55 România 1... și strada 19.00 Film. Don Quijote 21.40 Andreea Marin la Hollywood 22.10 Jurnalul de noapte 22.25 Concert aniversar 23.25 Crime în cetatea filmului 0.25 Spectacolul lumii 0.55 România 1... și strada (R) 1.00 Jurnal 1.55 România 1... și strada (R) 2.00 Documentar (R) 3.00 Teazar folcloric (R) 4.00 Deștept și bogat (R) 5.00 Telesciclopedia (R).

Luni 30 decembrie

6.00 Cronicile votive (R) 6.40 Desene animate 7.30 Digimon 8.25 Film. Rupert Patterson 9.50 Copii cîntă 10.00 Știri 11.10 Tradiții 11.30 Vedete la „Floarea din Grădină” (R) 12.30 Insolit (R) 13.00 Desene animate 14.00 Misterele catedralelor 15.00 Veni, Video, Vici! 15.20 Eco 15.55 Răscruți 16.30 Știri 16.40 Serial. Iubiri celebre ale secolului XX 17.15 Comedia mută 17.50 Documentar 18.25 Documentar 19.00 Serial. Familia și legea 19.50 Locuință pentru doi 20.25 Teatrul. Visul unei nopți de iarnă 22.20 Film. Jocurile minții 23.50 Documentar (R) 0.20 Documentar (R) 0.50 Serial (R). Familia și legea 1.35 Serial (R). Locuință pentru doi 2.05 Serial (R). Iubiri celebre ale sec. XX 2.35 Comedia mută (R) 3.05 Serial (R). Tabără din Alpi 3.35 Film (R). Kamilla și hoțul 5.15 TVM Mesager.

Marți 31 decembrie

6.00 Documentar 6.40 Desene animate 7.30 Digimon 8.20 Film. Sabrina, răpitoarea adolescență 10.00 Știri 10.10 La început de an cu ... 12.05 Tradiții 12.25 Insolit 13.00 Desene animate 14.00 Paradisul de fîngă noi 14.30 Paradisul de fîngă noi 14.30 Televiziunea, dragostea mea! 15.35 Știri 16.40 Carnavalul copiilor 17.35 Film. Robinson Crusoe 19.10 Plugușor 19.25 Concert I. 21.00 Revelion 2003 (I) 22.35 Tragerea extraordinară loto 6/49 a revelionului tragerea noroc 22.45 Semne bune anul are! 23.05 Revelion 2003 (II) 0.05 Recital Toto Cutugno 0.35 Revelion 2003 (III) 1.05 Recital Holograf 1.30 Film. Asfalt tangentou 3.15 Film. Luptătorii Anului 2009 4.55 De 5 ori muzică

Miercuri 1 ianuarie

6.00 Plugușor (R) 6.20 Obiceiuri de Anul Nou 6.40 Desene animate 7.30 Digimon 8.20 Film. Sabrina subacvatică 10.00 Știri 10.10 Concert 11.40 Tradiții 12.00 Retrospectiva sportului a anului 2002 (I) 13.00 Desene animate 14.15 Concert 15.50 Magie 16.30 Știri 16.40 Serial. Iubiri celebre ale secolului XX 17.15 Televiziunea, dragostea mea! 19.00 Zii că-ți place, dacă-ți place 13.15 Concert (R) 0.45 Retrospectiva sportivă a anului 2002 (R) 1.45 Serial (R). Iubiri celebre ale sec. XX 2.15 Film (R). Robinson Crusoe 3.45 Film (R). Sabrina, răpitoarea adolescență 5.15 TVM Mesager.

Joi 2 ianuarie

6.00 Noaptea Sfîntului Vasile 6.40 Desene animate 7.30 Digimon 8.20 Film. Sabrina în Roma 9.50 Copiii cîntă 10.00 Știri 10.10 Concertul de Anul Nou 2003 de la Berlin 12.00 Retrospectiva sportivă a anului 2002 (II) 13.00 Carnavalul copiilor (R) 13.50 Gala „Superlative VIP” (R) 15.20 Zii că-ți place, dacă-ți place (R) 16.30 Știri 16.40 Serial. Iubiri celebre ale secolului XX 17.15 Zii că-ți place, dacă-ți place (R) 19.00 Film. Pacientul englez 21.40 Magie (R) 22.15 Film. Jocurile minții 23.45 De 5 ori muzică (R) 0.45 Retrospectiva sportivă a anului 2002 (R) 1.45 Serial (R). Iubiri celebre ale secolului XX 2.15 Concert (R) 3.45 Film (R). Sabrina subacvatică 5.15 TVM Mesager.

Vineri 3 ianuarie

6.00 Răscruți (R) 6.40 Desene animate 7.30 Digimon 8.20 Film. Moara ferecată 10.15 Știri 11.25 Om bun 11.10 Planeta singuratică 12.00 Retrospectiva sportivă a anului 2002 (III) 13.00 Desene animate 14.00 La început de an cu ... (R) 15.50 Magie 16.30 Știri 16.40 Serial. Iubiri celebre ale sec. XX 17.15 Zii că-ți place, dacă-ți place (R) 19.00 Film. Cînd te îndrăgostești 20.40 Concert (R) 22.05 magie (R) 22.40 Cinematograful de Artă. Amanta soției mele 0.30 Retrospectiva sportivă a anului 2002 (R) 1.30 Serial (R). Iubiri celebre ale sec. XX 1.30 Serial (R). Iubiri celebre ale sec. XX 2.00 Noaptea Sfîntului Vasile (R) 2.30 Tradiții (R) 2.45 Tradiții (R) 3.45 Film (R). Pacientul englez 5.15 TVM Mesager.

Sîmbătă 4 ianuarie

6.00 Documentar (R) 6.40 Desene animate 7.40 Desene animate 8.10 Lumea lui Chiț-Chiț 9.00 Desene animate 9.30 Serial. Mărul lui Newton 10.05 Arca lui Noe 10.40 Tradiții 11.00 Arta apărării 11.30 Zestrea românilor 12.10 Planeta singuratică 13.00 Tonomatul DP 2 (R) 14.30 Știri 14.40 Insolit 15.10 Comedia mută 15.55 Fețe 16.00 Serial. Bonanza 16.55 Acum este Maxima! 17.00 Știri 17.10 Serial. Tabăra din Alpi 17.45 Serial. În înaltul cerului 18.30 Serial. Stevens contra Stevens 19.05 Serial. În fața instanței 20.00 Știri 20.05 Film. Un strigăt disperat 21.45 Om bun 22.30 Film (R). Cînd te îndrăgostești 0.10 Serial (R). Tabăra din Alpi 0.40 Serial (R). În înaltul cerului 1.25 Serial (R). Stevens contra Stevens 2.00 Serial (R). În fața instanței 2.45 Cinematograful

Sfînta sãrbãtoare a Crãciunului

Fiecare om pãstreazã în amintirea sa cîte un moment deosebit, pe care nu-l uitã toatã via-

ta. Pentru românii din Chitighaz, sãrbãtorile de iarnã ocupã un loc cu totul deosebit. De veacuri, copii și

adulți se pregãtesc din timp sã vesteascã marea sãrbãtoare a creștinãtãții, nașterea lui Iisus Hristos în ieslea din Betleem, în revãrsarea luminoasã a razelor unei stele minunate. Crãciunul este plin de farmec, pãtruns de freamãt duios și bucurie.

Colindãtorii sînt primii care vestesc sosirea Crãciunului. Încã din Ajun se aude clinchetul clopoștelor, cînd cete de bãieți și flãcãi pornesc sã colinde, pentru a transmite urãri de bine, de prosperitate, de noroc și sãnãtate, bogãție și roade multe. În afarã de urãrile de

Crãciun, cetele de colindãtori cîntã și colinde cu caracter religios, care toate evocã nașterea Domnului Hristos. Colindele religioase sînt osanale de bucurie, cîntãri prin care întîmpinãm pe Mîntuitorul, la venirea sa în lume. Primii care au aflat de nașterea lui Hristos au fost pãstorii, urmați de cei Trei Crai de la Rãsãrit, care s-au bucurat, la fel, de vestea cea mare. Magii de la Rãsãrit (Melhior, Caspar și Vultezar) au fost cãlãușiți în drumul lor spre locul Nașterii de o stea luminoasã, apãrutã de la Rãsãrit.

Datoria noastrã, a educatorilor de azi, este ca sã-i facem pãrtași pe copii, pe cei mai tineri, de virtuțile sufletești moștenite de-a lungul timpului tocmai prin aceste colinde strãbune. Ele trebuie pãstrate și transmi-

se cu grijã sfîntã în adîncurile sufletelor noastre. Tocmai în acest scop am organizat pentru copiii de la școala noastrã româneascã în luna decembrie „sãptãmîna limbii române”. Ne-am strãduit ca elevii sã cunoascã și sã învețe colinde și obiceiul strãmoșesc „umblatul cu steaua”. Sperãm cã pe copii o sã-i pãtrundã farmecul sãrbãtorilor și obiceiurilor de demult.

Mîntuitorul nostru Iisus Hristos sã ne ocroteascã de tot rãul, sã ne binecuvînteze familiile și casele.

Urãm tuturor un Crãciun pașnic și praznice fericite!

La mulți și fericiti ani!
Maria Sarca Zombai,
profesoarã, Chitighaz

Intrare în casã:

Irod: – *Bunã seara lui Crãciun. Am venit ca sã vã vestim despre nașterea lui Hristos. Primiți-ne?*

Rãspunsul gazdei: – *Da, vã primim.*

Irod cheamã pe cei Trei Crai: – *Veniți sã-L lãudãm pe Hristos.*

Dupã intrare, toți patru își apleacã capul și încep cîntarea urmãtoare:

„O, ce nebulie și ce grea minie,
un Irod viclean, craiul cel tiran,
craiul cel tiran
ostașii trimite prunci de-a omorî,
de doi ani în jos cu toți pe Hristos,
cu toți pe Hristos...”

Irod întrebã: – *Cine sînteți voi și care este numele vostru?*

Cei Trei Crai: – *Noi sîntem cei Trei Crai de la Rãsãrit care cu steaua am cãlãtorit, care ne-a și vestit cã în Betleem s-a nãscut un prunc cu numele Hristos, care va mîntui lumea.*

Cîntã împreunã:

„Trei Crai de la Rãsãrit,
Cu steaua au cãlãtorit.
Cînd din cale purcedea
Steaua înainte mergea.
Cînd stãtea de odihnea
Steaua încă îngãduia.

Umblatu' cu steaua

*Tradiție de Crãciun din Aletea,
notatã de Petru Jurca*

Ei la Ierusalim s-au dus
Și steaua li s-a ascuns,
Cã le-a fost lor de-ntrebat
De nașterea de împãrat:
– Ați vãzut unde s-a nãscut
Un crai mare de curînd?
– L-am vãzut la rãsãrit
Dupã dînsul am venit.
Pe el acasã îl gãsım
Aur, smirnã și tãmîie
Hristoase mãrie ție.”

Crai I: – *Eu sînt Gaspar împãratul, eu aur l-am adus.*

Crai II: – *Manhert împãratul, eu smirnã l-am adus.*

Crai III: – *Boldijar împãratul, eu tãmîie l-am adus.*

La sfîrșit cîntã împreunã:

„O, ce veste minunatã
În Vifleem ni se aratã,
Astãzi s-a nãscut
Cel fãr' de-nceput,

Cum au spus prorocii.

Cã la Vifleem Maria

Sãvîrșind cãlãtoria,

Într-un mic sãlaș

Din acel oraș

Nãscu pe Mesia.

Pãstorii vãzînd o zare,

Din cer o luminã mare

Ei fluierau, ingerii cîntau

Și cu toții se-mbucurau.

Pe Fiul în al Sãu nume

Tatãl l-a trimis în lume.

Sã se nascã

Și sã creascã

Sã ne mîntuiascã.

Irod: – *Vã dorim multã sãnãtate, bucurie, pace. La mulți ani și sãrbãtori fericite, cu multã veselie.*

„Anul care a fost

Sã vã fie de folos.

Anul care vine

Sã vã aducã dar și bine.

Holdele sã vã rodeascã,

Dumnezeu sã vã trãiascã,

La mulți ani buni și sãnãtoși.”

„Amin

și-o cantã de vin,

sã fie zece, toate ar trece.”

FOAIA
româneascã
20 DECEMBRIE 2002
www.foaia.hu

Sãptãmînal al romãnilor din Ungaria. Editat de Editura de presã și cãrți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Edda Illyés, Rita Pãtcaș. Tehnoredactare computerizatã: Kovács Sándor. Editura și redacția: 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8., Pf. 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@matavnet.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturalã a Romãnilor din Ungaria, 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Békéscsaba, Luther u. 5/B Director: Garai György. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia româneascã în județele Bács-Kiskun, Bichis și Csongrad se efectueazã la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atît personal, cît și prin cec poștal. Abonamentele în anul 2002: 3 luni 780 forinți; 6 luni 1560 forinți; 1 an 3120 forinți. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja. Apariția sãptãmînalului este asiguratã de Fundația Publicã „Pentru Minoritãțile Naționale și Etnice din Ungaria”.